Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 113. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЧЕРВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 15, 1984 No. 113. VOL. XCI.

В Нюарку відзначили Уліту Ольшанівську

Джерзі Сиrі. — Редакцію „Свободи" відвідала вже широко відома із своїх виступів та успіхів Уліта Ольшанівська, яка від жовтня 1983 року стала кралею стейту Ню Йорк. Вона вже раніше ставала до конкурсів краси в стейті Ню Джерзі і була по черзі вибрана кралею двох повітів того стейту — Ессекс і Гадсон та північного Ню Джерзі. Після того, як перенеслася жити до повіту Вестчестер в Ню Йорку здобула і там перше місце у конкурсі краси, а останньо стала кралею того стейту.

У. Ольшанівська

Ця почесть пов'язана в Уліти із десятками обов'язків та офіційних відвідин, як саме і ці останні, в її родинному Нюарку, де живуть її батьки відомі із своєї діяльности в обороні людських прав, громадя.... Ігор та Божена Ольшанівські. Сантимент до родинного міста, де Уліта Ольшанівська вродилася і виросла, висловила вона у своєму слові до членів Міської ради, де запевнила також, що радше репрезентувала б стейт Ню Джерзі, як Ню Йорк. Але свої обов'язки, як краля стейту Ню Йорку вона виконує прикладно, зокрема в Організації Юнайтед Сервіс (USO) у ділянці піклування та відвідин ветеранських шпиталів та інших заведень на терені стейту Ню Йорк. Крім того вона виконує працю при моделюванні та мусить бути кожночасно готова до різних репрезентативних функцій. В найближчому часі буде вона, як розказує, офіційною господинею на воєнному кораблі „Індепенденс", що стоятиме в пристані Ню Йорку в часі Свята Незалежности.

Свої обов'язки як „Міс Ню Йорк" буде Уліта виконувати аж до щорічного вибору „Міс Америки", у вересні. Розповідаючи про це, Уліта підкреслює, що переведення вибору на кралю Америки це найбільша незаробіткова акція на тому терені, у висліді якої понад 2 і пів мільйона долярів одержують на стипендії учасниці конкурсу.

Уліша Ольшанівська, хоча для офіційних своєх функцій вживає псевда Мелісса Меннінґ, при кожній нагоді підкреслює своє українське походження та постійно співпрацює з українською громадою. Вона вже від декількох років є співучасницею Балів преси, була вибрана „Міс Союзівкою" на 1976 рік та ніколи не відмовляється від виконування різних завдань, зокрема в ділянці оборони людських прав в Україні та пропаґування цієї справи серед американців.

В найближчу суботу вона буде на щорічному Українському Фестивалі в Ню Джерзі цілі ранні години, щоб там допомагати в кіоску організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, а при тому зацікавленим роздавати свої підписи.

Уліта, яка відвідала редакцію в товаристві своєї матері, визначається не лише виїмковою красою, але також скромністю та привітливістю, яка мусить брати за серце усіх, що її зустрічають. Тими своїми атрибутами вона здобуває щораз ширше коло симпатиків української справи.

ЗАСІДАННЯ КВКОМІТЕТУ

Ню Йорк. — В п'ятницю, 15-го червня ц.р., о год. 6:30 вечора в Домі Наукового Товариства ім. Шевченка, при 63 Четверта авеню і 10 вулиця, відбудеться пленарне засідання Крайового Всегромадського Комітету протесту проти російщення України у 20-річчя побудови пам'ятника Т. Шевченка у Вашінгтоні, який був створений у висліді погодження між трьома центральними організаціями — НТШ, УАКР і УККА. Програма нарад буде подана на початку засідання. Комітет запрошує на нараду представників української преси.

У Баффало створено Відділ УАКРади

Баффало, Н. Й. (І. Дорощак). — У неділю, 3-го червня ц.р., тут в залі Української Православної Громади відбулися Збори при участі 50 осіб, на яких вирішено створити в цьому місті і для околиці Відділ УАКРади.

Ці Збори попередила зустріч громадян і околиці з представником централі д-ром Юрієм Солтисом. Зустріч ця відбулася в тій же самій залі 8-го квітня 1984 року. Гість-доповідач, при приявності 100 осіб, виголосив дуже цікаву і актуальну доповідь — „Аналіза і перевірка ситуації в українській громаді". Після доповіді Володимир Дзюба зголосив внесок для створення в Баффало і околиці Відділу УАКРади. Після голосування, яким внесок майже одноголосно прийнято, Ініціятивну групу було уповноважено підготовити і поробити заходи для скликання Загальних зборів, щоб реалізувати створення Відділу в Баффало і околиці.

Голова Ініціятивної групи Леонід Царик відкрив Збори, вітаючи присутніх. Він і запропонував Президію Зборів у складі: Маріян Стасюк — голова, Ірина Дорощак — писар. Запропонованих членів Президії присутні одноголосно прийняли. Після прийняття порядку нарад та прочитання статуту, приступлено до вибору Управи, що її вибрано в такому особовому складі: голова — Л. Царик, заступники — М. Стасюк і Ірина Мушинська, писар — І. Дорощак, писар англомовний — Іван Ріко, касир — інж. Михайло Салдит, організаційний референт — інж. Ярослав Пришляк, заступники: Максим Петручок культурно-освітній — Додьо Пришляк, заступник — Оксана Салдит, вільні члени: Марія Іскало, Зенон Боднарський, Дарія Войтович; Товариський суд: інж. Богдан Пашковський, інж. Григорій Олексій і д-р Семен Дорощак; Контрольна комісія: д-р Михайло Сайкевич, Малина Дзюба і Лев Ломиш.

Після вибрання Управи новообраний голова висловив кілька думок про працю Відділу в майбутньому.

Організаційний референт Я. Пришляк виголосив від себе цікавих кілька думок на тему стану в громаді і плянів на майбутнє.

Збори закрито відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Продали журнал за 168,510,000 долярів

Вашінгтон. — Дотеперішні власники престижевого і популярного журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" поінформували кореспондентів, що вони продали цей журнал бостонському бизнесменові і власникові тамошнього журналу „Атлантик" Мортімерові Зукермaнові за ціну 168,510.000 долярів. Продаж мусять ще підтвердити і схвалити працівники-шеровці, які внутрі видавництва, закупивши шери по 3,000 долярів кожний, доробились великого майна на протязі відносно короткого часу.

Головний редактор журналу Марвин Стовн погодився залишитися на своєму пості, — заявив Зукерман на пресовій конференції. Журнал друкується накладом 2,1 мільйон примірників і стоїть на третьому місці після журналів „Тайм' „Нюзвік". Видавництво заробило на чисто в 1983 році 7,5 мільйонів долярів. Великі гроші видавництво заробляє на високоплатних оголошеннях. Приходи з оголошень становили в 1982 році 83,8, а в 1983 році 93,9 мільйона долярів.

Новий власник заявив кореспондентам, що він не плянує міняти політичного обличчя журналу чи редакційної політики. Редакція і в мабутньому займатиме поміркoване становище.

В Ізраїлі не заборонять контроверсійну партію

Тель Авів, Ізраїль. — Міністер оборони Ізраїля тут оголосив у п'ятницю, 8-го червня, що він вирішив для безпеки країни не заборонити виборчої листи нової Арабсько-жидівської мирової партії. Аренс зробив своє рішеня після двогодинних розмов з ведучими кандидатами до парляменту від цієї партії, виборча листа якої носить назву „листа за мир".

Після зустрічі з Аренсом кандидат цієї листи правник-араб Мохаммед Міали сказав на пресовій конференції, що названа партія стоїть за самостійність Палестини поруч самостійного Ізраїля, що мусить повернутися до його попередніх кордонів з перед війни 1967 року. Проґресивна „листа за мир" містить у собі і арабських націоналістів і жидівських лівих навперемінку.

Зустріч з Аренсом, хоч дала добрі висліди для нової цієї мирової партії, проте була хвилинами „дуже гаряча", — сказав жидівський кандидат з виборчої листи Арабсько-жидівської мирової партії колишній ізраїльський генерал Матітуаґу Пелед. Він нарікав перед кореспондентами, що Аренс вживав такий тон у розмові з присутніми арабами, як „старшина поліції, коли допитує запідозреного суб'єкта". І тільки арабів „допитувано" на цьому мітинґу про їхні переконання, але ні про що таке не запитували жидів.

До речі, кандидата-араба М. Міали в минулому році заарештували в Ізраїлі, коли він повернувся з Женеви, де бачився з Ясіром Арафатом, головою ПЛО. Пізніше М. Міали був під домашнім арештом протягом трьох місяців у його домі в Гайфі, в Ізраїлі.

Ансамбль „Волошки" концертує

Джерзі Сиrі, Н.Дж. (Т. К.). — Український танцювальний ансамбль „Волошки" із Філядельфії, що ось уже понад 12 років плекає танцювальне мистецтво поміж молоддю та популяризує його серед неукраїнців виступами по всій Америці й Канаді, заслужив собі репутацію високомистецького танцювального колективу. Ентузіястичні оплески зустрічали і відпроваджували танцюристів з усіх сцен, де проходили їх виступи. Рецензенти як в українській, так і в англомовній пресі підкреслювали високий мистецький рівень ансамблю, який, дотримуючись автентичности українських народних танців, сполучає їх із клясичним стилем.

Гості з Філядельфії в редакції „Свободи" (зліва): Ізидор Ратич, Софія Януш, Олександер Граур і Віктор Корсун.

Проте, на шляху успіхів спіткали ансамбль неочікувані труднощі. Про них і про великий черговий концерт ансамблю розповіли редакторам „Свободи" його мистецькі керівники Софія Януш і Олександер Граур; член управи Ізидор Ратич і Віктор Корсун, які приїхали до щоденника з Філядельфії у вівторок, 12-го червня.

Коли минулого місяця ансамбль виїхав в турне до Клівленду й Дітройту він сподівався, що скріпить свій фінансовий ґрунт. На концертах у цих містах танцюристи викликали захоплення публіки, та на жаль, публіки нечисленної... Повернулися „Волошки" додому, збіднівши на 5,000 долярів. Наступний концерт у Філядельфії у суботу, 9-го червня, також не оправдав надій танцюристів, бо зібрав несподівано невелику кількість ґлядачів — 150 осіб.

Фінансовий стан ансамблю ще й тим залишає бажати кращого, — розповів Віктор Корсун, — що „Волошкам" загрожує небезпека втратити допоміжні фонди, які їм приділила Крайова рада сприяння мистецтву. У минулому представники цієї Ради побували на пробах ансамблю, побачили відео-стрічку з виступів танцюристів і, оцінивши мистецький рівень його, виділили „Волошкам" т. зв. „мечінґ ґрент" в сумі 8,000 долярів, якщо ансамбль матиме таку ж суму до встановленого Радою реченця, що закінчується в кінці вересня цього року.

На засіданні минулої неділі члени Управи нараджувалися, як поліпшити свою фінансову ситуацію — чекати з концертами до осени, чи влаштовувати новий концерт. Не дивлячись на несприятливі обставини — ґрадуації зі шкіл і коледжів й ряд інших імпрез, короткий час для підготови концерту, — Управа з вірою в нашу громаду, яка завжди відгукується і підтримує свої молоді колективи, рішила влаштувати концерт-бенефіс „Волошків" у суботу,

(Закінчення на стор. 5)

Дж. МекҐоверн підтримує В. Мондейла

Вашінгтон. — Джордж МекҐоверн, колишній сенатор з Північної Дакоти і кандидат на презедента у початковій стадії передвиборів, формально визнав „перемогу" у правиборах Волтера Мондейла і публічно закликав своїх здобутих на початку кампанії 23 делеґати голосувати на Конвенції Демократичної партії в липні ц.р., на його обранця.

У політичних кругах таке становище МекҐоверна викликало здивування, бож сенатор Ґері Ґарт був великим прихильником політичної концепції дакотського сенатора і очолював в 1972 році виборчу кампанію МекҐоверна, як цей кандидував на президента ЗСА. Дж. МекҐоверн признався, що йому було тяжко зробити таке рішення, тимбільше, що він все ще зараховує Г. Гарда до своїх найближчих приятелів, але він вважає, що прийшов час, щоб всі демократи, не зважаючи на різницю в поглядах, об'єдналися у „поході проти республіканського кандидата Роналда Реґена". Він при тому відмітив кореспондентам, що після перемоги Гарта в Ню Гемпшир і відбутої з ним розмови, він персонально був переконаний, що тільки Гарт може виграти вибори проти Р. Реґена, потягнувши за собою молоде покоління і молодих професіоналістів. Так однак не сталося, бо за В. Мондейлом стояло робітництво, середня верства населення ЗСА і керівництво Демократичної партії. Тепер, коли В. Мондейл, маючи найбільше число делеґатів, стоїть на передодні номінації, — заявив Дж. МекҐоверн, — ми не можемо зводити боїв між собою і висувати проти волі партії і профспілок іншу особу.

Політичні спостерігачі кажуть, що речники Крайового комітету Демократичної партії погоджуються, що „тікет" Мондейл-Гарт бувби найсильнішим і запевнивби перемогу демократам, але покищо тієї справи не вдалося позитивно полагодити.

Вміжчасі стало відомо, що одним з кандидатів на пост віцепрезидента є нюйокський сенатор Даніель П. Мойниген і що Мондейл відбув вже навіть з ним неформальну розмову під час своїх вакацій на Лонґ Айленді. Формально інтерв'ю з можливими кандидатами на віцепртезидента розпічнеться наступного тижня в родинному місті Мондейла в стейті Міннесота.

Скандинавці роблять протиамериканський жест

Стокгольм, Швеція. — Швеція приєднається до Норвеґії і вони разом вишлють „корабель миру" з різними дарунками до лівої Нікараґуа, як жест доброї волі для цієї марксистської країни в Центральній Америці і як „кивання пальцем" в напрямку ЗСА, бо ескортуватимуть цей мировий корабель мінознищувачі. Ця демонстрація двох скандинавських країн не є мілітарною операцією, сказано в урядовому повідомленні з норвезького міністерства закордонних справ, згідно з повідомленням Ройтерса.

Швеція пошле в дарунку багато паперу, на суму 375,000 долярів, щоб його вживали на бальоти в голосуванні виборці під час президентських виборів, що оголошені в Нікараґуа на листопад цього року. Думку вислати до Нікараґуа такий корабель з подарунками та ще й у супроводі суден, підказав Адольфо Перез Ескнвель, арґентинський лавреат мирової нагороди Нобеля, під час урочистої церемонії вручення Нобелівських премій у квітні цього року.

Знову ж наявність мінознищувачів — це приправка американцям за заміновані води навколо Нікараґуа, що здійснено начебто протисандіністськими партизанами з допомогою американського Сі-Ай-Ей.

ЧЕРНЕНКО ВІДКИДАЄ „ЗАЛИЦЯННЯ" ЗАХІДНІХ ЛІДЕРІВ

Москва, СССР. — Тут, у середу, 13-го червня, по телебаченню було прочитане інтерв'ю редакції „Правди" з Константином Черненком, лідером СССР, що приготоване для друку в „Правді", Органі Центрального Комітету КПСС, на четвер, 14-го червня. У ньому Черненко відкидає „увертюри" від лідерів семи західніх демократичних держав, що саме закінчили в минулу суботу Економічну вершинну конференцію в Лондоні (ці сім країн є: Великобританія, ЗСА, Західня Німеччина, Італія, Канада, Франція і Японія), називаючи всі ці „заґравання" щодо віднови розмов про роззброєння та про інші теж важливі справи з боку Заходу звичайною „димовою заслоною", щоб, мовляв, прикрити „справжні наміри" — вмонтування американських ракет на терені Західньої Европи.

Прийнята цими країнами Декларація Економічної вершинної конференції в одному з пунктів її каже, що ці сім країн „будуть шукати всіх можливих доріг для успішного діялогу" з СССР, висловлюючи при цьому надію про „швидку віднову" в Женеві розмов про контролю зброєнь, які тепер завішено.

Відмовна відповідь Черненка нікого не заскочила несподівано, бо в колах західніх дипломатів у Москві не сподівалися позитивної реакції від проводу СССР на декларацію з Лондону через те, що СССР уникає в цьому часі контактів з Америкою. В той час, коли в Москві „дали гарбуза" американським „заґраванням" про діялог на тій підставі, що це все „передвиборча політика" Президента, який іде на перевибір в листопаді, то у Вашінгтоні збільшується тиск на Р. Реґена добиватися будь-що-будь розмов з Москвою навіть з самих республіканських кіл. Ось у вівторок, 12-го червня, два республіканські відомі провідники, сенатори Говард Г. Бейкер з Теннесі і Чарлз Г. Персі з Іллиной, закликали Реґена добитися побачення з Черненком, щоб розрядити атмосферу напруження поміж Сходом-Заходом.

Черненко, відмовляючись тим часом категорично від розмов роззброєння, які велися перед тим у Швайцарії поміж Москвою і Вашінгтоном і стосувалися ракет недалекого і середнього засягу, закликав Америку домовитися припинити „гонку зброєнь" у космосі, де виразно американці тепер ведуть перед. Зі свого боку президент Реґен не уважає пропозицію обосторонньої відмови розбудовувати космічні оборонні засоби сприйнятливою для ЗСА, бо Президент добре знає, що совєти можуть пообіцяти все й навіть підписати дещо, але ніколи не дозволять дійсну перевірку, що такий договір дотримуватиметься. Тому Вашінгтон лишається „холодним" до цих контрпропозицій Черненка.

У СВІТІ

ПАПА ІВАН ПАВЛО II почав свою 22-гу з черги подорож за кордони Італії, тим разом до Швайцарії, де перебуватиме шість днів. Перші його відвідини були у Світовій Раді Церков, яка має свою головну квартиру в Женеві. При нагоді розмов з її представниками Папа заявив, що ті його відвідини є доказом бажання з'єднання всіх Церков.

ПРЕДСТАВНИК СОВЄТСЬКОЇ амбасади у Вашінґтоні заявив, що всі протести, які відбуваються у вільному світі в обороні Сахарова, зовсім йому не помагають, а тільки створюють „штучну кризу".

ОДИН ДЕНЬ ПІСЛЯ того, як Яцек Куронь, член „Солідарности" почав у варшавській тюрмі голодівку, вимагаючи або звільнення, або переслухання, повідомлено адвокатів, що процес проти чотирьох членів „Солідарности" розпочався 13-го липня ц.р.

СІМ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ справ з країн НАТО почали спільні розмови в Парижі, на тему т. зв. европеїзації, яка має на цілі зміцнення Европи.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Японії закликав в часі нарад конференції роззброєння в Женеві, щоб ЗСА і СССР здали собі вкінці справу з їхньої відповідальности за долю цілого світу, коли йдеться про нуклеарну зброю.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА розпочали в Афганістані нову офензиву для знищення повстанців біля кордону Ірану, як повідомляють західні дипломати. Причиною того є сильна активність повстанських військ в околиці Кабулю та в східніх частинах Афганістану, які знаходяться на кордоні із Пакістаном.

ЕСПАНСЬКА СОЦІЯЛІСТИЧНА партія починає змінювати свою настанову щодо виступлення Еспанії з НАТО і шукає арґументів, щоб залишитись. Це доволі дивне, тому, що в Еспанії пацифістичний настрій серед населення зростає і в травні тисячі еспанців демонстрували проти уряду, вимагаючи його виходу з НАТО.

ХОЧ ПЕРЕМИР'Я поміж Іраком і Іраном щодо атакування міст вже розпочалося, обидві сторони далі запевняють, що будуть продовжувати війну, яка триває вже 44 місяці.

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ дементують те, що американського дипломата побили в ресторані у Ленінграді. Аґентство ТАСС твердить, що побиття заступника американського консула це видумка американського уряду, щоб тим відвернути увагу від браку безпеки на Олімпійських ігрищах в Лос Анджелесі. Однак американська амбасада підтверджує, що дійсно, заступника консула Роналда Гармса побито.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР Північної Дакоти і на початку передвиборчої кампанії один із багатьох кандидатів на президента, Джордж МекҐоверн, запропонував безкоштовну „пораду" для людини, яка в 1972 році керувала його виборчою кампанією. Цією людиною є цьогорічний і другий з черги щодо числа делеґатів кандидат на президента від Демократичної партії сенатор Ґері Ґарт з Кольорадо. МекҐоверн думає, що Гарт не має жадних виглядів здобути номінацію на президента в цьому році, але якщо він полагодить свої справи внутрі Демократичної партії і зліквудує непорозуміння між ними і Волтером Мондейлом, то не виключно, що у чергових виборах в 1988 році, він буде кандидатом, бо для цього він має всі вигляди. „Я особисто думаю, — заявив Дж. МекҐоверн кореспондентам, — що чим довше буде тривати внутрішня боротьба між Мойдейлом і Гартом, тим трудінше буде демократам перемогти Роналда Реґена і виграти цьогорічні вибори".

СЕНАТ ГОЛОСАМИ 61 до 28 затвердив законопроєкт, на підставі якого Адміністрація презедента Роналда Реґена може робити дальші досліди й евентуально започаткувати серійну продукцію антибалістичних ракет призначених для оборони ЗСА. У законопроєкті є однак клявзуля, яка дещо зв'язує руки Адміністрації, а саме. Уряд ЗСА повинен вичерпати усі можливі заходи для редукції міжконтинентальних нуклеарних ракет у переговорах із Совєтським Союзом і тільки тоді, як Москва й далі іґноруватиме заклики ЗСА про переґовори, Білий Дім матиме право використати усі призначені для цієї зброї фонди. Виглядає, — кажуть політичні спостерігачі, — що ідея так званої „зоряної війни", яку раніше вважали фантазією у військових колах президента Р. Реґена, може стати дійсністю вже в недалекому майбутньому

СЛУЖБОВЦІ СЕКРЕТНОЇ СЛУЖБИ заявили, що вони притримали двох осіб, одного озброєного крісом, біля будинку віцепрезидента Джорджа Буша, у якому знаходився також президент Роналд Реґен, який прибув щоб скласти побажання Бушові з нагоди його 60-річчя. Поліція обвинуватила у нелаґальному посіденні зброї 21-річного Карльоса Параду і 19-річного Хозе Гернандеза. Асистент пресового секретаря Білогуо Дому Марк Вайнберґ заявив кореспондентам, що випадок правдоподібно не був пов'язаний з візитою Президента в Буша. „Виглядає, що двоє молодих людей знайшлись припадково у недозволеному місці", — заявив речник Буша Пітер Тілі.

РОЗГЛЯДАЮЧИ НОВИЙ еміґраційний закон, Палата Репрезентантів схвалила постанову, що працедавці, які затруднюють більше як чотири особи, повинні представити речникам Департаменту праці, або їхнім відпоручникам у стейтах докази, що працюючі в них особи мають леґальне право перебування в З'єднаних Стейтах Америки, або є американськими громадянами. Постанова однак звільняє від такої процедури, тих працедавців, які затруднюють менше як чотири робітники. Значить під цю катеґорію не підходять тисячі працівників домашньої прислуги з країн Латинської Америки затруднених сьогодні в ЗСА, механіків у малих газолінових станціях та багатьох інших, які працюють одинцем в американських дрібних підприємствах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розбита чи з'єднана Демократична партія?

Двадцять шостий з черги американський президент Теодор Рузвелт, республіканець, кандидував у 1912 році на третю каденцію. Але його однопартійний суперник Вілліям Говард Тефт виграв вибори і став 27-им з черги президентом, зберігши, владу в руках Республіканської партії. Проте Теодор Рузвелт не зрікся своєї амбіції, закинув Тефтові, що він порушив партійні принципи і в найближчих виборах зголосив власну кандидатуру під фірмою Поступової партії. Це розбило конвенцію Республіканської партії й у висліді того розколу президентом став демократ Вудро Вілсон. У життєписі Вудро Вілсона і в довідниках так і зазначено, що Вудро Вілсон, професор Принстонського університету, завдячував свій вибір розколові в Республіканській партії.

Цей прецедент в історії Америки затямився в умах керівних діячів обох найбільших американських політичних партій. І коли закінчилися врешті цьогорічні передвибори, у висліді яких колишній віцепрезидент Волтер Мондейл здобув половину з гаком усіх делеґатів, що будуть на конвенції Демократичної партії, (1,933 осіб). Для отримання номінації на офіціяльного представника партії потрібно 1,967 делеґатів. Мондейл має 1,974, його суперник сен. Ґері Гарт 1,212, а Джессі Джексон 367. Проте дотепер, коли писані ці рядки, ані Ґері Гарт, ані Джессі Джексон не признали одверто своєї поразки і не висловили Волтерові Мондейлеві традиційних куртуазійних ґратуляцій. Таким чином над Конвенцією Демократичної партії все ще висить загроза ведення на її форумі взаємоворожих обвинувачень та боротьби за номінацію. Це — за одностайним ствердженням усіх політичних коментаторів-аналітиків, рівнялось би автоматично перемозі республіканського кандидата Роналда Реґена.

Керівники Демократичної партії здають собі з цього справу і не хочуть допустити, щоб Ґері Гарт переніс на повну Конвенцію свої жалі і претенсії, плюс вимоги муринського проповідника Джессі Джексона на Комісії плятформи. Це було б очевидним розбиттям партії, воно свідчило б про партійний розкол і в практичному наслідку означало б перевибір Роналда Реґена знову „лявінною" більшістю. Тому „патріярх" демократичної партії голова демократичної більшости в Палаті Репрезентантів Томас О'Нілл запросив до себе Ґері Гарта і мав з ним довгу розмову на тему потреби заманіфестування єдности в Демократичній партії, ще перед липневою партійною Конвенцією. Томас О'Нілл буцім то запропонував концепцію, щоб Волтер Мондейл був обраний на кандидата на президента в першому голосуванні і щоб Мондейл негайно заявив, що він обрав на свого віцепрезидента Гарта. За газетними твердженнями ця концепція ніби сподобалася Гартові і ніби він готов виректися дальшої заповідженої ним боротьби на Конвенції. Раніше він заповідав, що буде вимагати, щоб обрані у передвиборах делеґати не мусіли голосувати за даного кандидата у президентських виборах. Далі, він закинув Мондейлові, що той репрезентує тільки одну робітничу, зорганізовану у спілках, верству народу, а не цілий нарід і що Конвенція не повинна керуватися критерієм числа делеґатів, а призадумою, хто має найбільші шанси перемогти Реґена, — і що саме він є отаким найбільш для Реґена небезпечним суперником. На протязі передвиборів Гарт висловив ще різні інші неприємні для Мондейла закиди, як наприклад, користування нелеґальними виборчими фондами, що їх він повинен звернути.

Але Ґері Гарт як кандидат на віцепрезидента не приніс би великої користи виборчій кампанії Волтера Мондейла. Поминаючи розбіжності поглядів на різні справи — Гарт, ультраліберал, є червоною плахтою для демократів з консервативного півдня і Мондейлові треба кандидата на віцепрезидента саме когось з отого півдня, а не Кольорадо, родинного стейту Гарта. Далі, Мондейл „урочисто" обіцяв жінкам, що він вибере собі на віцепрезидента когось із видатних діячок Демократичної партії — вибір Гарта був би першим зламанням цієї обітниці, яка жіночий світ загнала б до ворожого Мондейлові табору. Ґері Гарт захоплював молодь своїми демагогічними закликами до „відмолодження" американського державного апарату, але, наприклад, в ділянці закордонної політики він не має найменшого досвіду і не розуміє міжнародної ситуації — яку функцію він виконував би, як віцепрезидент Америки, лідера вільного світу в теперішньому важкому і складному міжнародному хаосі?

Дуже можливо, що в Демократичній партії буде привернена єдність. Вона має амбіцію не тільки вибрати свого президента, але й дістати більшість у Сенаті. 6-го листопада 1984 року покажеться, що скаже американський народ.

ЧИ БУДЕ ЗМІНА МОНЕТАРНОЇ СИСТЕМИ СВІТУ?

(Л. В-а) З'єднані Стейти Америки і інші світові провідні демократичні держави правдоподібно зорганізують нову міжнародну монетарну конференцію, подібну до тієї конференції, яка відбулася 40 років тому, в 1944 році, в Бреттон Вудс, в Англії, і є познаки, що це станеться за два роки, тобто в 1986 році, — сказав високопоставлений американський фінансовий діяч, учасник триденної Економічної вершинної конференції в Лондоні, яка якраз відбувалася там від четверга, 7-го червня, до суботи 9-го червня включно, з участю в ній семи лідерів найголовніших індустріяльних країн вільного світу.

На такій плянованій монетарній конференції мають змінити монетарну систему вільного світу, що тепер, від року 1971-го, має мінливий і нестабільний характер, де кожна грошова система „керує своїми власними справами", тобто саме життя підказує валюті ту чи іншу вартість на світовому ринку. Натомість майбутня конференція устабілізує гріш у світі, а не стабілізуватимуть гроші американські й інтернаціональні банкіри, які тепер керують де факто фінансами всіх країн у вільному світі.

Цей речник американського уряду, який стояв на чолі американської делегації до Лондону, бажав лишитися неназваним, але він сказав репортерам на пресовій конференції в Лондоні під час перерви на сніданок, в суботу, 9-го червня, — пише „Ню Йорк Таймс" з понеділка, 11-го червня, — що монетарна реформа є потрібна в світі і її зокрема дуже добивається президент Франції Франсуа Міттеран, знаючи, що хоч, кожна країна начебто має незалежну валюту, то все таки такий колос, як ЗСА, що зробили свій доляр „мінливим і непостійним", впливає хаотично і на валюту решти світу, хоч як той світ старається втримати сяку-таку стабільність в монетарних справах.

Тут пояснено репортерам і колишню конференцію в Бреттон Вудс та договір поміж контрагентами, коли було встановлено лад у міжнародному обмінному ринку, вартість бо головних валют була не тільки пов'язана з вартістю доляра, але й він — доляр — у свою чергу спирався на золотий стандарт. Як знаємо, вартість однієї унції золота становила 32 американських долярів.

Такий порядок у світі фінансів існував до 1971 року, коли під тиском банкірів, американських і світових, він драстично змінився, (вони не могли астрономічно збагачуватися, будучи зв'язані золотим стандартом, тобто не могли провадити таку спекуляцію грішми, яку вони стали вести під кінець 70-их років, що до речі, звалило президента Картера з Білого Дому). Бож, як пригадуємо собі, відсоткова стопа від позичок зросла було майже до 24 відсотків, убійчих для кожної галузі господарки і промисловости, крім банково-лихварської. Пригадуємо також собі розпачливі крики автомобільної промисловости, SOS — „спасайте наші душі" предсідника Лі Аякоки з Крайслера та інших індустрій, які банкрутували вже не щотижня, а щодня в ЗСА, через таку шалену спекуляцію на грошовому ринку, яка шаліла тоді в Америці, а отже — й у світі. Не так було від 1944 і до 1970 років. Ухвали Конференції 1944 року дбали про те, щоб все у світі фінансів йшло добре, аж до кінця 1960 років, коли ця система виявилася, мовляв, занадто „штивною". Тобто, фінансисти і банки, де були зібрані світові запаси грошей, не мали „зацікавлення" позичати свої гроші для розвитку промисловости й загальної господарки по інших країнах світу, особливо тих, що розвиваються, і в ЗСА, вимагаючи збільшення прибуткових відсотків від позичок „згідно з запотребуванням". Це і було осягнене в 1971 році, коли тодітній президент Ричард Ніксон скасував золотий стандарт (а на наслідки його потягнення не треба було довго чекати : ціна на золото за одну унцію зросла протягом наступних кількох років до трохи нижче однієї тисячі долярів, перейшовши межу, нечувану до того — 900 долярів за унцію. Від цієї зміни постраждали жахливо країни, наприклад, Латинської Америки, що підпали просто неймовірному лихварству, де за кожний позичений доляр з Америки із так званих „міжнародних банків" (так чи інакше американських) платять ті бідні країни від 25-ти відсотків і вище зисків для банків, обідравши населення тих країн до решти.

Все це мало турбувало й турбує банкірів, що думають про „бизнес фирст", але біду в країнах, що так страшенно заборгувалися, стараються використати комуністи в світі для підривних дій з метою осягнення большевизації цілої земної кулі. А цього, звичайно, не бажають собі ні уряди Европейських країн, ні ЗСА, ні Японія. Тому, отже, є познаки, що не захланність банкірів-лихварів, а здоровий „хлопський" розум переможе.

Наступна нова монетарна конференція переведе мабуть монетарну реформу як у 1944 році, і примусить американський доляр устабілізуватися, а з тим припиниться хаос і на грошовому ринку в світі, бож — хоче хтось того, чи не хоче — всі валюти світу пов'язані між собою.

Очевидно проти реформи гостро виступлять неймовірно могутні і впливові американські банки (цю систему банків розпочали ще в минулому столітті п'ятеро синів австрійського мультибільйонера Ротшільда, і це переважно „родинні підприємства", де скупчилися сливе чи не всі гроші світу).

Але є вигляди, що через два роки „видужає" світ з монетарної „хвороби", устабілізувавши валюту. Поможе цьому теж перевибір президента Реґена на нову каденцію, бо він сам особисто прихильний поворотові доляра до золотого стандарту і тому підтримає пропозицію Міттерана внести нормальність у монетарні справи світу, а в цей спосіб запобігти різним світовим катаклізмам.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Полювання на зайчика

Яринно-квітяні городчики в емеритальному віці, — це майже те саме, що іграшка малій дитині. Відбереш, — стане плакати, дасиш волю, впірне по вуха в отій безконечній забаві. Понасівають чогось, понасаджують Бог-зна-що на отих клаптях масної, пухкої земельки, й кожного ранку притьмом дивляться, чи вже сходить посіяне, чи клює...

Якийсь там хвастався, що посадив огірки в понеділок, а в суботу споживали дорібок до печеної курки... Точнісінько, як ті мисливці. А що вже заходу, а що перегонів сусідських з отими „біг бой" помідорами! Боженьку милий! Стою, приглядаюсь, як оті „огородники" обкопують сапкою свою гордість, як ставлять дротяні огорожі (вежі Айфля), як поливають кожний листочок зосібна, як нашіптують щось, і як тупцюють за вікнами, коли дощ, або град товчуть по їхніх любимцях.

Як зацвітуть півонії, як перші пуп'яшки рож наллються пахучими соками, тоді перехвалюванням немає меж, ні гальми.

— У мене щеплена рожа, дванадцять долярів кущ, цвістиме до св. Андрія!

— А моя імпортована з Голливуду, і називається Оскар. Кращих квітів немає!

— Чому немає? А хто дістав нагороду на конкурсі білих рож?

— Отак кожного ранку, отак кожного вечора. І ось перший, зелений помідор поставив усіх на ноги. Такого ще не бувало, щоб в половині травня вродились комусь помідори. Та радість химерна справа, бо хтось уночі зломив плодючу галузку, обірвав аж п'ять рож, пошарпав листя конвалій, потолочив нові буряч ки...

Бешкетник швидко найшовся. Був це сіренький зайчик, прудкий, бистроногий шкідник, що звів собі кубелечко в кущах, під нашим вікном.

Люті сусіди домагались найвищої кари, кари Лінча. Що ж нам робити? Сильце наставити, — якось нелюдяно трохи, насипати зайцеві непутящої їжі, — совість не каже, налякати рушницею, рушниці у нас немає. І тут у пригоді став нам підручник городництва. „Зайці не люблять музики! Грайте їм голосно кожного вечора, позбудетесь швидко шкідника. Так ми й зробили.

— Що за музикальна сім'я, — говорили прохожі, а дехто затикав вуха... Промайнули три вечори, сповнені африканською музикою. Зайчик дав ногам знати, еміґрував бідачисько, і щойно тепер вільно, та мирно розцвітає у городчиках правдива весняна радість.

Ол. Шпилька

Давні подвиги

Переглядаючи газети з України, не рідко хотілося б зустрінути знайоме ім'я давніх приятелів. Не траплялося мені такого до минулого місяця, аж листоноша приніс київські „Сільські Вісті" із заголовком на останній сторінці: „Відгукнися, товаришу!"

Під зверненням — Григорій Штомпіль із Черкащини. Невже, дивуюся, це мій колишній однополчанин-гарматний наводчик Грицько із 923-го полку 474-ої дивізії?.. Виявляється — він! Пише Гриць у згаданій газеті:

„У квітні 1945-го року ми вели бої з фашистами в Австрії: одного дня, як тільки-но почало світати, пішли в наступ на якесь містечко. Оволоділи ним, до схід сонця вели бій уже за містечком. І тут де не взялися гітлерівські танки (Це я також пригадую! О. Ш.).

„Ми вибралися на висоту, засаджену виноградником, звідки, як на долоні (вірно — як на долоні! О. Ш.) було видно ворожу техніку й піхоту.

„Наступ танків зупинив шквальний вогонь наших ‚катюш', вони били прямо наводкою. (Вірно — били прямо! О. Ш.). Танки падали, мов смолоскипи. (І як мухи! О. Ш.) Але один підійшов близько до висоти. Зупинивсь. Фашист відчинив люк і висунувся. (Як — дурний! О. Ш.). Я сів за приціл гармати, дав команду: „Заряджай!". Снаряд (набій) розірвався на башті танка. Гітлерівець повис на люку. Другий снаряд, уже бронебійний, теж влучив у танк, та з іншої ворожої машини вдарили по нашій гарматі. (Гади! О. Ш.)

„Снаряд розірвався під гарматою; осколком мені розітнуло руку. Заряджаючого вбити. Мене відправили у санчастину. Звідти — в госпіталь, у Братіславу. Відтак в Угорщину, і в кінці травня 1945-го додому".

На тому розійшлися мої шляхи з Грицьком, якого понесли у санчастину, тобто санітарну частину, а я залишився із мертвим наводчиком і пошкодженою гарматою. Замовкли й інші катюші не-то пошкоджені, не-то обслуга перебігла до німців. А ворог натискає і, так би мовити, дає прикурити. І я прикинувся мертвим також. Лежу собі і одним лише оком спостерігаю: у якому напрямкові просуваються фашисти. Бачу, що мені ворушитись „нельзя". Коли наближається якась фашисточка із білою

Закінчення на ст. 6.

Засумуй, трембіто, та по всьому світу,
Що зів'яло Галичанам сорік тисяч цвіту.

Стефанія Жовнір-Клос

ЗАСУМУЙ, ТРЕМБІТО...

Словами цієї тужливої пісні закінчує свою палку проповідь отець парох, заохочуючи своїх парафіян брати участь в урочистих святкуваннях Свята Державности, де пригадується і вшановується пам'ять того короткого часу волі і надії нашого народу. Обертаючись назад до престола, починає другу частину Служби Божої. Незабаром почується спів тієї прекрасної „Херувимської", так улюбленої нашим найвизначнішим композитором XVIII століття Бортнянським, що написав їм аж вісім. Прислухаюся... але що це? Таж це не Бортнянський — а Жданов, москаль! Жданова сахаринно-солодкава хроматика — ще й не цілком чисто заспівана!

Пригадується ще одна подібна пригода.

На великій площі, серед чудової природи, божественна відправа. На підвищенні, імпровізований престол, безліч духовенства, дияконів, обслуги. Слідкують і спокійно вислуховують Архиєрейську Службу Божу велика кількість присутніх (хоч є й такі, що стоять дальше й уважають це за зустріч знайомих). Заспівали б „Отче Наш", щоб лунали звуки до неба, випросити ласк для себе та для своїх нескорених братів! Лагідний, милозвучний київський або галицький напів, який дав би поштовх усім повногрудно співати з хором. А що співав хор? Сухого, безбарвного, ще й нудного композитора — росіянина!

Ці наведені картини віддзеркалюють парадоксальний стан, який існує в нашому суспільстві. Коли українські церкви нечуваними способами знищені на українських землях предвічним загарбником, Москвою, то тут, на вільній землі, наші церковні хори спокійно виспівують твори композиторів-росіян, накинених нам ще 100 років тому. Як сказав неперевершений у церковній музиці новішої доби О. Кошиць — „ми підбираємо з помийниці відпадки чужих народів". Чим краще „Слава-Єдинородний Сину" Ґріґорієва від вищезгаданого Кошиця з його 1-ої Служби Божої? (він написав їх аж п'ять повних!). А „Єдин Свят" того ж самого москаля Ґріґорієва, таке нам дуже знане, чи не можна замінити Гайворонським? Там (у Гайворонського) послідовне підвищення сопранової партії аж серце підносить до Творця. Чому частіше чується на Великдень „Ангел сповіщав" Макарова-москаля, а не Гнатишина? „Повне небо, повне небо, повне небо і земля слави Твоєї" влучно підкреслює текст молодий канадський композитор З. Лавришин у своїм яскравім „Свят", написанім у канонічній формі. А може нам миліше слухається „Свят" москаля Архангельського, написане в понурому мінорі, яке наводить безнадійність і сум, ані в якому разі радісне прославлення! У великих „Messe"-ах всесвітніх композиторів не зустрічаємо „Sanctus" у мінорному ключі. Навіть славний Верді у своїм „Requiem" (панахида) уживає мажорний лад; тим підтверджує Христову обітницю. Коли „Канон" Стеценка з його 1-ої Служби Божої (від „Милість миру" до „Тебе оспівуємо", які, до речі, повинні бути одного пера) своєю простотою гармонічної структури так нагадує нам лірницькі співи тих давніх півців народних, то чим рідніший нам Архангельський? Твори цих, переважно другорядних композиторів-чужинців ще видаються в наших збірниках, а повні Літургії українських композиторів лежать у рукописах, бо наша громада неспроможна або не зацікавлена їхнім виданням.

Наші старші дириґенти байдуже вивчають десятий раз переписи з Львівського збірника, виготовленого москвофілами ще перед Другою світовою війною, а молодші, які покінчили музичні студії поза межами України, несвідомо черпають з цих підручників.

У нас є свої творці! В XIX столітті, коли в Европі розвивалася і завершувалася церковна музика такими велетнями як Бетговен, Брамс, Брукнер, Форе, Ґуно, Шуберт і інші, на Україні існувала культурна пустеля з приводу політичного й економічного гніту. Старалися піднестись з цього жахливого стану аматори — любителі музики, здебільшого священики: Вербицький, Матюк, Лаврівський, Кишакевич, Копко і Воробкевич. Ще не чувано в історії в ніякому народі, що за часів „Відродження", за той короткий, радісно-трагічний час, взялися до праці над церковною музикою аж п'ять композиторів: Сте-

Закінчення на ст. 6.

Д-р Юліян Мовчан

„УКРАЇНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ АРХІВ"

(Цінний збірник документів)

I

Недавно заходами Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) появилося в світі друге число Українського Медичного Архіву, в якому на 240 сторінках добре виданої книги великого формату подано багато таких інформацій, які напевно будуть цікавими не тільки для лікарів, але також й для кожного українця, якому не є байдужою українська наука, зокрема медицина. Видання, яке упорядкував архівар УЛТПА д-р Павло Пундій, складається з чотирьох частин:

1. 60-ти ліття Українського Тайного (правильніше було б „Таємного") Університету у Львові (1921-25); 2 Відбитки газетних та журнальних статтей зорганізованого лікарського життя; 3. Газетні відбитки некрологів та біографічних нарисів і споминів про українських лікарів, дентистів та фармацевтів, та 4. Біографічні дописи про наших студентів, градуантів і молодих лікарів.

У вступному „слові" — „Мартирологія української науки" наш загальновідомий публіцист та діяч Іван Кедрин пише, що злочинна політика польського окупаційного режиму на західніх землях України між двома війнами мобілізувала проти українців та інших т. зв. меншин понад третину своїх громадян аби тільки якнайшвидше засимілювати ті „меншини" і тим самим „раз назавжди розв'язати" їх проблему в своїй „Жечі Посполитій". Що дійсно була такою політика польських шовіністів, про це свідчать такі страшні цифри: коли в 1912 році, тобто, ще за перебування Галичини в межах австро-угорської монархії, на державному бюджеті було разом 2,964 українських шкіл (включаючи сюди також 443 на Волині та 79 на Лемківщині), на 1-ше грудня 1930 року залишилося тільки 124 школи... Натомість, з 1,590 польських шкіл, яких було в 1912 році, на 1930 рік „зробилося" аж 2,307 шкіл!

У зв'язку з цим, ред. Кедрин доречно завважує, що взявши до уваги шовіністичні протиукраїнські настрої польського суспільства також в сучасній Польщі, можна дуже сумніватися, чи дійсно „мондри поляк по шкодзє", як залюбки поляки люблять повторювати, цю свою приповідку. Мабуть, куди більш відповідає правді щодо польських шовіністів українська приповідка — „горбатого і могила не виправить"...

Ганебною сторінкою розпаношення окупантів на українських землях є історія українського університету у Львові, про що можна довідатися з дуже доброї статті загальновідомого діяча і посла Василя Мудрого — „Львів — осередок боротьби за український університет". Виявляється, що при цьому університеті, який був заснований 1784 року, ще від самого початку існувала українська наукова установа (інститут) під назвою „Студіюм Рутенум". Але, видно, окупантам „муляла" очі українська інституція, і тому, коли 1805 року університет було перетворено на ліцей, там уже не було „Студіюм Рутенум". Щойно 1849 року, мабуть у зв'язку з відомою в ті роки „Весною народів", при тому ліцею, якому знову було привернено назву університету Франца I, було засновано катедру української мови та літератури.

Але коли через великий вплив польських магнатів в 1880 роках Львівський університет з німецького перетворився у польський, вороги знову розпочали робити для українців всілякі труднощі. Дійшло до того, що 1905 року польська університетська адміністрація відмовилася переводити іматрикуляції українською мовою. Звичайно, українці не могли з цим погодитися і тому дійшло навіть до бійки між польськими та українськими студентами (були ранені). На університет закликано поліцію, яка заарештувала 116 українських студентів, запроторивши їх до тюрми. Студенти розпочали голодівку, яка тривала чотири дні, а опісля їх було випущено на волю. Але цього було мало, і на українських студентів брудною лайкою накинувся відомий польський не тільки письменник, але також шовініст і україножер — Г. Сєнкєвіч. Справа опинилася в віденському суді і Сєнкєвіч ганебно програв.

Але коли після програної визвольної війни 1917-20 років західні землі України опинилися під польською окупацією, для українців Львівського університету настали знову тяжкі часи. Аби спольонізувати університет, польські окупанти не тільки назвали його університетом польського короля Яна Казимира, але аби туди не допустити жадного українського студента, ухвалили, що на університет мають право вписуватися тільки ті, що служили в польській армії. І це в той час, коли, як довідуємося з Енциклопедії Українознавства, на 1920-ий рік в Галичині кількість поляків до загальної кількости населення становила лише 15 відсотків (українців було тоді 64,1 відсотка).

Тому, перед українцями Галичини постала серйозна проблема — як їм бути? Куди посилати молодь на вищі студії? Своєю фактичною забороною не дати українцям змоги здобути вищу фахову освіту, польські окупанти, видно, беручи приклад з своїх предків з кріпацьких часів, хотіли, щоб українці були лише в ролі „хлопів" та „гречкосіїв", а вони, поляки, в ролі панів та осаулів. І тому, коли леґальні засоби щодо права і можливости для української молоді здобути вищу освіту були вичерпані, залишилося одне — створити Український Тайний Університет (УТУ). Про цей „університет в катакомбах", як влучно назвав його М. Мартинець, у збірнику детально оповідається у двох статтях — „Український Тайний Університет у Львові (1920-1924) пера відомого українського історика проф. Миколи Чубатого, та „Боротьба за український університет в Австро-Угорській монархії" д-ра Павла Сениці. Коротко, історія УТУ була такою:

Спочатку, в 1920 році, українська центральна студентська організація зорганізувала приватні тайні університетські курси, які в 1921 році було перейменовано на Український Приватний Тайний Університет у Львові. Це був свого роду унікат в історії новітньої цивілізації. Правда, — як пише М. Чубатий, — хоч колись в Польщі та Росії існували таємні приватні початкові школи навчання, одначе, існування таємного університету з чотирьома факультетами та 1408 студентами (1923 році), історія новітньої цивілізації ще не занотувала.

(Продовження буде)

СОЮЗІВКА — „ОСЕЛЯ, ЯКОЮ МОЖНА ПИШАТИСЯ"...

ОСЬ СОЮЗІВКА — СВОЯ І НАША!

(Репортаж Л. Волянської)

„Виїжджаючи із Союзівки, приобіцяв собі завітати туди і на другий рік. Союзівка взяла мене за серце. Повинна взяти і Вас, бо Ваше серце, як і моє, прагне до свого. А Союзівка — своя і наша! — так писав свого часу про нашу і свою Союзівку в настроєвому прегарному репортажі про цю чарівливу оселю Українського Народного Союзу один з чільних наших журналістів. І ось ці м.б. слова можна повторити і тепер, хоч нашій і своїй Союзівці вже пішов 32-ий рік. Засновано Союзівку в 1952 році, і від того часу вже ці три десятиліття з лишком зростає і шириться добра слава про неї, що найкраще схоплена словами „Нема то як на Союзівці!".

І ось щоб ще раз переконатися, що моя і ваша Союзівка стоїть і пишається серед мальовничої природи на південних відрогах Кетскільських гір, як щороку перед початком літнього сезону, що є цього року вже 32-им, ідемо на Союзівку, щоб поглянути на всі підготовчі праці, які ведуться там, ведуться з тією однією думкою: дати якнайкращі умови і програми для гостей Союзівки і УНСоюзу в цьому сезоні 1984 ювілейного року Українського Народного Союзу.

Наша поїздка до Союзівки — відбулася в суботу, 28-го квітня, в передобідніх годинах, коли якраз кипіла завзята праця на оселі, найбільше ж на майданчику збоку павільйону „Веселки", де якраз викорчувано „лишні" дерева, прокладено рови для водогону й розчищено площу під нову будівлю, так зване „Ґазібо", критий павільйон, своєрідну „альтанку", що в липні та й взагалі під час сезону й після нього служитиме одноразово „відкритим і критим" місцем для гостей Союзівки, де вдень, коли дощ, можна буде вигідно сісти, споживаючи свій полуденок, а вечорами, особливо ж на кінці тижня, коли до Союзівки напливуть маси гостей, — буде тут „бара" з досвідченими виночерпіями, щоб на свіжому повітрі, якщо хтось цього собі бажає, мати свою чарку сильнішого напою чи шклянку добірного вина. В цей сам час діятиме, очевидно, і „стара бара", яка міститься відразу при танечній площі в будинку „Веселки", де також тепер все відновляється, малюється, чиститься і оздоблюється найвигадливішими гуцульськими орнаментами.

За ці орнаменти знову взявся „адоптований справжній гуцул" — колишній управитель Союзівки Володимир Квас, який вводить у відповідальні обов'язки адміністратора Оселі нового директора Івана Рабкевича та його адміністративну заступницю — Віру Ґоєвич, з дому Куропась (минулорічний адміністратор Юрій Прокопець повернувся до приватного бизнесу, а УН Союз затруднив на його місце нового управителя І. Рабкевича). Іван Рабкевич поринув відразу у вир підготовчих праць, які здійснює круглорічно восьмичленна залога Союзівки. Ця залога незабаром збільшиться на сім десятків працівників, як це є звичаєм і потребою в гарячий літній час, коли наплив гостей дуже великий.

Іван Рабкевич прибув на Союзівку з Клівленду; перебуває на оселі з січня цього року; він у всьому співпрацює з В. Квасом, який, хоч і 'пішов на емеритуру', все ще живе тільки оселею і тому в усьому допоміжний новому управителеві оселі. І. Рабкевич приніс сюди свій ентузіязм і молодші літа, а досвід мусить таки зачерпнути у давнього і випробуваного фахівця, що має майже 30-річну практику, у Володимира Кваса.

Сам І. Рабкевич, хоч новий у готелевому бизнесі, але працював у купецьких підприємствах все своє життя; був він у бизнесовому світі, студіював менаджмент, транспортацію і адміністрацію. А ще з дому, з Немирова (народився він там у 1938 році), пам'ятає про батьківський бизнес: його покійний батько Іван Рабкевич мав знамениту м'ясарню біля Рави Руської і його м'ясні вироби, особливо „немирівська ковбаса" славились по всій Раві Руській. До Америки з Німеччини виїхав І. Рабкевич з батьками і сестричкою малим хлопцем. Його мати Стефанія проживає з ним у Клівленді, де живе і його сестра Мирослава, одружена з адвокатом Юрком Оришкевичем.

Але новий адміністратор радше говорить про Союзівку, а не про себе; тож повернемося до цієї привітної і гарної вакаційно-розвагової оселі Українського Народного Союзу.

Союзівка названої суботи зустріла посланців зі „Свободи" і „Українського Тижневика" найкращою погодою: світило яскраво на неї сонце, на небі не було жадної хмаринки, а повітря іскрилося прозорістю найдорожчого кришталю. Відразу при в'їзді до оселі не можна не подивляти диво-церкви св. Тройці, напроти від головної брами Союзівки, а вгору, по дорозі до головних будівель оселі, височіли дерева, що незабаром зазеленіли. На прочищених дорогах видно було сліди направ після зимового снігопаду, хоч ця робота ще не скрізь закінчина. Вгорі, здається, на найвищому насипі, близько Гостинниці стоїть Архипенків Тарас Шевченко; напроти нього, — Леся Українка, мистця М. Черешньовського. І Тарас і Леся вже відразу дають запоруку того, що тут панує і пануватиме справжня українська атмосфера.

Далі по доріжці височіє, знову роботи мистця М. Черешньовського, пам'ятник основоположникові „Свободи" отцеві Григорію Грушці, що його перенесено з Клівленду. І далеченько від головних будівель перед „Києвом" стоїть пам'ятник гетьманові Мазепі, зроблений мистцем С. Литвиненком: це все данина нашій історії та літературі. Для древньої ж доби, ще часів передхристиянських — красується перед головним будинком водограй „Маяна", богині весни й молодости. Це вибаглива керамічна скульптура, створена Славою Ґеруляк.

Все, що навкого вас, настроює відповідно на дальшу мандрівку по Союзівці. Ви вступаєте в головний вестибюль „Гостинниці", де пишається чудовий образ Карпат пензля Михайла Мороза, і тут знайомитися з Вірою Ґоєвич, згаданою вже заступницею адміністратора. В затишній канцелярії дальша мила несподіванка — з великої фотографії, що вбрана в різьблені кольоритні рамці, дивитись на вас цьогорічна „Міс Союзівка" — красуня Ґаля Волянська з Монтреалю. Світлина ця прикрашуватиме обгортки цьогосезонних союзівських

(Продовження на ст. 4)

Новий управитель Іван Рабкевич біля „Гостинниці".

(Зліва): І. Рабкевич, В. Ґоєвич, А. Лесів і А. Дидик.

Відновлена „згуцульщена" „Веселка".

Кінчають будувати нове „ґазібо" на площі поміж „Полтавою" і „Веселкою".

Союзівка наголошує різноманітність

Союзівка (Л.Волянська) - Це гра двох цифер — одинки і трійки. Перший раз ставимо їх так: 31. Це буде 31-ий мистецький сезон на вже 33-річній Союзівці цього літа. Вдруге ставимо одинку і трійку по черзі — 13. Це буде тринадцяте літо для постійної конферансьє Союзівки Ані Дидик на цій оселі Українського Народного Союзу.

Сама Аня Дидик не боїться „тринадцятки", бо знає, що за цим числом будуть дальші мистецькі сезони на Союзівці і буде з нами вона — наш майстер церемонії, що про неї тепер довідався також далекий захід Канади: Аня Дидик зійшла до редакції щоденника згори, з Головної Канцелярії УНС, де вона працює, на розмову з редакторами „Свободи" якраз на другий день, як повернулася з гостинного виступу як конферансьє з Саскатуну, Саскачеван, у Канаді, у вівторок, 15-го травня. У Саскатуні, на фестивалі „Весна 84", Аня Дидик була вперше, але їй сподобалася поїздка і чудові українські люди, що до неї поставилися, як до рідної, визнаючи при тому і її унікальність, бож вона (так подано в програмці) „репрезентує блискучу подію — вперше на фестивалі „Весна", що вже відбувається тут роками, майстром церемонії стала вродлива українка, виконавець-жінка, чудова акторка естради, яка вже понад десяток років вміло веде мистецькі програми на Союзівці". В програмці подано теж світлину гарної нашої конференсьє та пребагату програму „Весни".

Розповідь Ані Дидик про поїздку в Канаду барвиста й повчальна. Відразу також напрошується порівняння поміж Америкою і Канадою. Очевидно, українське ЗСА „програє" від зіставлення з Канадою, бо в Канаді, на заході, українці живуть компактною масою, тому здобули собі добрі позиції в державному житті, в промисловості, торгівлі та й загально в усіх культурних ділянках. У Канаді, як знаємо, у західних степових провінціях є від 12-ти до 13-ти відсотків українського населення Про фестиваль оповідала розпромінена своїм і громади успіхом Аня Дидик багато, бо хоче не одне з того, або подібне використати і на Союзівці, в її мистецьких розвагах. Тож „повертається" з гостинної Канади Анея Дидик до не менш гостинної і „дуже нашої" Союзівки.

Як і кожного року, приготувати мистецьку програму, щоб була цікава, різноманітна й до вподоби різним глядачам (різних віком, смаком і на різних щаблях соціяльної драбини) не так вже і легко, і не раз лунають поодинокі поради, навіть і критика (той не народився, щоб усім догодив), що треба було б просити такого виконавця, або такий-то ансамбль. Аня радо прислухається до доброзичливих уваг, але насамперед бере до уваги смаки й уподобання нашого союзового членства, бо це ж їхня оселя. І якщо чогось дуже „софістикованого" нема в програмі кожний раз, то закономірність такої відсутности треба розуміти. Всі програми А. Дидик старається балянсувати: є тут естрада й кабарет, але є зарепрезентована не раз і українська клясика у концертах таких славних оперних співаків, як П.Плішка і А. Добрянський, у піяно-ричиталях Т.Гринькова, Л.Крупи і Ю.Осінчука, чи у мистецьких виставках таких образотворчих майстрів як Я. Гніздовський, С. Ґеруляк чи М. Мороз, або у виступах ансамблів і хорів.

Аня Дидик для прикладу подає перебіг розваг протягом типового тижня. У понеділок, звичайно, — „початок" вакаційного тижня, хоч гості насправді прибули на Созюівку в попередню суботу. Тож у понеділок — Союзівка вітає гостей. Звичайно їх є від 120 до 150 осіб. Прийняття розпочинається коктейлем у „барі" у Веселці при супроводі музики. Хтось скаже тепле привітальне слово. Союзівка частує шампанським своїх гостей. Потім смачний стейк тут же приготований на повітрі. Страви споживають усі на відкритому майданчику перед Веселкою. Тепер буде ще й „Ґазібо", якщо погода дозволятиме і якщо не дозволятиме. Перша забава теж відбудеться тут: танці в супроводі оркестри Союзівки, що цього сезону складається з Тараса Пальчинського (акордеон), Володі Круля (саксофон) і Дмитра Кузьмина (бубон). Вони грають, а співатиме солістка Ірена Завадівська з Клівленду, яка буде також вести програми як конферансьє протягом днів тижня, коли відсутня постійна конферансьє Аня Дидик, вона бо працює, як сказано, в Головній канцелярії УНС в Джерзі Сити.

Ось типовий вівторок — це день фільмів. Висвітлюють добрі американські фільми. Буде також український фільм — „За стерном долі", який розповідає про американських українців від початку їхнього ставання „на землі Вашінґтона" до сьогодні. Очевидно, що до диспозиції гостей є кожного дня всі ті угіддя оселі, які призначені для них: басейн, прогулянки по мальовничих стежках, спортові площі, читальня зі свіжою пресою („Свобода" і „Український Тижневик"), а найголовніше — своє товариство і нагода в милому гурті погомоніти-погуторити поміж собою, споживати смачні страви, в рідному колі на свіжому повітрі здорово провести час і відпочити. Всі ці уваги висловлюються побіжно, адже ми при координуванні мистецьких програм. (Про решту активностей на оселі турбується сучасний і минулий директори оселі, його заступниця та всі ті, що там працюють і опікуються гістьми).

Середа — це день особливий, „день талантів". Часами називається середа „днем молодих талантів". Проте про „молодість" тут мова не йде. 'Молодість' не обов'язково пов'язана з віком. Кожний талант може тут себе показати й виявити. Тут також написуються працівники Союзівки, про яких колись написала в знаменитому репортажі про „Союзівку Марія Римська так: „Особливо ці дівчатка беруть вас за серце. Такі ввічливі. Так хочуть відгадати ваші бажання і у всьому догодити вам. Вдень вони обслуговують вас, а ввечері — це артистки, мисткині пісні, слова і танцю. А й ті 'гарбидж-мени' — хлопчиська, що вдень акуратно виконують менш чи більш приємні доручення адміністратора Кваса, увечері — це вродливі, талановиті 'ентертейнери': бандуристи, танцюристи, музиканти, співаки. Де той пан Квас назбирав стільки того таланту?!".

Середа самодіяльних виступів закінчується знову забавою, до якої гратиме

(Продовження на ст. 4)

Ґаля Волянська — „Міс Союзівка" 1984

Аня Дидик

МИСТЕЦЬКІ ПРОГРАМИ НА СОЮЗІВЦІ в ЛИПНІ

Субота, 30-го червня
8:30 веч. — КОНЦЕРТ
Андрій Добрянський, бас-баритон
Нестор Цибрівський, чельо
Тома Гриньків, піяніст
10:00 веч. — ЗАБАВА
Оркестра **„Іскра"**

Субота, 7-го липня
8:30 веч. КОНЦЕРТ
„МАЛЬВИ", вокально-інструментальний ансамбль, Чикаґо
10:00 веч. — ЗАБАВА
Оркестра **„Темпо"**

Субота, 14-го липня
8:30 веч. — КОНЦЕРТ
„ПРОМІНЬ", вокальний ансамбль, Ню Йорк
10:00 веч. — ЗАБАВА
Оркестра **„Гомін України"**

Субота, 21-го липня
8:30 веч. — КОНЦЕРТ
Танцювальний ансамбль РОМИ ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ
10:00 веч. — ЗАБАВА
Оркестра **„Водограй",** Ню Йорк

Неділя, 22-го липня
2:30 по пол. —
„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ", опера

Субота, 28-го липня

ВІДЗНАЧЕННЯ 90-ЛІТТЯ УНСОЮЗУ

8:30 веч. — КОНЦЕРТ
„ПРОМЕТЕЙ", чоловічий хор, Філядельфія
Ірена Пелех-Зварич, піяністка
10:00 веч. — ЗАБАВА
Оркестри: **„Темпо" й „Іскра"**

Неділя, 29-го липня
3-тя год. по пол. — КОНЦЕРТ (на дворі)
Оркестра **„Іскра"**

Союзівка наголошує...

(Закінчення зі стор. 3)

одна чи інша оркестра.

Типовий четвер — це „полтавсько-гуцульський вечір". Наспраді — це вечір, присвячений усім землям України. Вечеряють гості тоді надворі біля „Ворохти". Працівники Союзівки в цей вечір вдягнені в народні строї, а навіть ті гості, які знайомі з цим традиційним „полтавсько - гуцульським" звичаєм, також привозять зі собою українські вбрання, або, принаймні, одягають на себе вишивані блюзки чи сорочки. Розваги такого четвера теж „територіяльні" — гуцульсько-полтавські: співи, танці, музика, — все це з місцевим кольоритом. Після 15-хвилинної перерви-відповинку всі скеровуються на ватру. Це „ватра на каменях", над потічком, що зветься „майже Черемош", за будинком „Ужгороду" вгору, на камінних „скалах".

Незабаром наближається вже п'ятий день — п'ятниця: прощамме з гістьми, з тими, що виїжджають з оселі. В таку п'ятницю — прощальна забава. Люди, які заприятелювали поміж собою, познайомились вперше тут, або ж відновили давнє знайомство, проводять час меншими гуртками разом, адже вони прибули сюди з усіх околиць Америки й Канади, і тепер, після одного спільного тижня, роз'їжджаються „во свояси", а деякі з них зроблять пляни знову повернутися сюди для вакацій. Субота — день від'їзду одних і приїзду других. Це також вечір-концерт найбільш репрезентативних програм.

У першу суботу сезону, увечері, 30-го червня, на концерті співатиме соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку маестро Андрій Добрянський, при акампаньяменті піяніста віртуоза Томи Гринькова. Після концерту на забаві гратиме оркестра „Іскра" з Ню Йорку.

Керівниця мистецьких програм А. Дидик не спиняється докладно на репертуарі й інших деталях цього чи якого іншого вечора-концерту на Союзівці, бо про все своєчасно подаватиме вона до щоденника безпосередньо кожного тижня.

На інші суботи вже заанґажовано таких виконавців: тріо „Мальви" з Чикаго, тріо „Черемшина" з Монтреалю, сестри Толащук з Вінніпегу, ансамбль „Промінь" з Ню Йорку, чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії. Будуть тут також танцювальні ансамблі: „Чайка" з Йонкерсу, танцювальна школа хореографа Роми Прийми-Богачевської (з Верховини) і „Громовиця" з Чикаго та гуцульський ансамбль „Черемош" з Філядельфії. З солістів виступатимуть тут Ед Іванко, Катря Оранська-Петик, Лариса Магун-Гурин, піяністи Ірина Пелех-Зварич, Тома Гриньків та інші.

Для шанувальників камерної музики запляноваий виступ камерного тріо „Калина" з Ню Йорку (Галина Стрілець, Нестор Цибрівський і Тома Гриньків).

До забав гратимуть танцювальні оркестри, крім згаданої вже „Іскри" — „Темпо", „Водограй" „Коломия", „Нова Хвиля" (що відома також під „кулінарною" назвою „Петро Пиріг і його Голубці"), „Гомін України", „Зелене Жито" та інші.

Аня Дидик плянує продовжувати нею запроваджений звичай недільних концертів, що будуть переважно заповнені виступами грою оркестр, перелічених вгорі. Влітку буде теж відновлено, чи то повторено, постановку опери С. Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм", яку здійснить маестро Лев Рейнарович. Місцева українська громада плянує концерт у пошану Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького; буде тут теж День Союзянки — день СУА, й інші активності.

Крім поданої Анею Дидик програми, Союзівка матиме на цей літній сезон знову тенісовий табір (від 24-го червня до 3-го липня); Хлоп'ячий табір (від 30-го червня до 14-го липня); дівчачий табір (від 15-го липня до 29-го липня); танечний практичний семінар (від 29-го липня до 11-го серпня); образотворчі курси (від 11-го серпня до 25-го серпня), та цього літа вперше — куховарський курс з наголосом на традиційні українські й інтернаціональні страви (від 30-го вересня до 5-го жовтня). А тоді велика фінальна імпреза — вибір „Міс Союзівки" під кінець вересня, безпосередньо перед початком осіннього і зимового сезонів, під час яких Союзівка відкрита, чи то для з'їздів різних організацій, чи то для родинних свят — весіль, хрестин чи ювілеїв.

Так само перед відкриттям сезону ще цієї весни зустрічалися тут сеньйори-союзовці, були річні наради Головного Уряду УНСоюзу та інші імпрези, але вони відбуваються поза компетенцією нашої гарної конферансьє, тож закінчуємо розмову з нею, бажаючи їй успіху з новим сезоном.

Ось Союзівка...

(Закінчення зі стор. 3)

Статуя гуцула, що характеризує стиль будівель Союзівки, при віздовій брамі.

брошурок з даними про оселю та з принадними реклямами про всі ті активності й угіддя, які на Союзівці чекають гостей.

У розмові з Вірою Ґоєвич довідуємося, що вона працює тут вже з осени минулого року, хоч це буде для неї перший літній сезон. Вона приїхала з Чикаґо, де проживає її родина. Віра Ґоєвич не буде тут сумувати, бо, хоч вона призвичаєна до міського життя, проте сільське проживання Вірі дуже припало до вподоби. З нею, тут, її наймолодша 14-річна доня Тамара, а дві старші доньки також приїжджатимуть до мами на Союзівку; одна з них, Катя, працюватиме тут влітку.

З Вірою Ґоєвич ми мандруємо далі до зустрічі з новим директором, про якого вже була мова і якого якраз застаємо за працею на будові „Ґазібо", де є також Володимир Квас, на прохання нового директора ролю „ґіда" по Союзівці перебирає якраз він — і ви стаєте в курсі справ усіх перепетій оселі і довідуєтесь і про кількість кімнат (їх на оселі понад 70), і про кількість гостей (Союзівка вміщує тільки дві сотні осіб з нічлігами), і про те, що влітку тут будуть тисячі гостей, які зовсім щасливо проводять свої вакації на оселі, навіть якщо зголосилися запізно і кімнати вже не вдалося дістати: тоді такі „нещасливці" знаходять нічліги в сусідніх мотелях, а цілий день проводять серед своїх людей таки тут.

Оглядаємо всі угіддя оселі — великий басейн „олімпійський", який ще без води, але ось-ось вона рине у відновлений басейн для всіх численних любителів водного спорту, що користуватимуть з басейну все літо. Бачимо вже відновлені добрі тенісові корти Союзівки, на яких завжди людно й цікаво. Бачимо українську крамничку, де різноманітні подарунки українського стилю до набуття; оглядаємо навіть бібліотеку, яка, хоч має дещо книжок, повинна їх мати більше. Навідуємося навіть у кухню, де „царює вже понад чверть століття незаступимий кухар Союзівки і дивізійник та ще й золотоустий філософ — Андрій Лесів. До помочі йому завжди є Ольга Струсевич, сама вже семилітній „ветеран" Союзівки. Обоє — і Лесів і Струсевич — дбають про те, щоб гостям Союзівки було завжди щось смачненького на столі. Не від того ми, щоб оглянути і оновлені кімнати для гостей. Їх, як згадано, навіть не сотня, хоч були і є пляни колись розбудувати Союзівку так, щоб вона стала також і конвенційним центром; це був би добрий помисел і не треба буде мандрувати, ось хоч би і з Конвенціями УНСоюзу, по гостинних, але чужих містах і готелях. Щоправда, покищо це — бажання, але не виключене, що колись ці бажання стануть дійсністю.

Наша і своя Союзівка дуже популярна серед українців — і не обов'язково тому, що тут найвигідн- тому, що тут найвигідніа тому, що це є той клаптик України, за яким усі ми тужимо. Це тут ми знаходимо своїх друзів і свою українську традицію.

Важливі на Союзівці в першу чергу свої люди і „свої" літні мистецькі програми, що їх дбайливо приготувала і цього року керівниця цих програм і постійна конферансьє Союзівки Аня Дидик. Вона також присутня на всіх наших розмовах і з радістю розповіла, що й цьогорічна програма майже вже скомплектована і що їй пощастило дістати для виступів тут, у сезоні, найбільш популярних виконавців, солістів і групи наших культуротворців. Будуть тут концерти професійні і самодіяльності, бо така вже традиція Оселі, що літні працівники Союзівки — українська молодь — це теж добрі аматори та виконавці: музики, співаки, артисти, і тому „безпрограмних" вечорів на оселі під час сезону не буде. Союзівка в цей ювілейний рік УНСоюзу чекає на гостей-українців, які матимуть тут гарні й рідні вакації.

Виставка картин І. Гомотюк-Зєлик у Чикаґо

Читаючи щоденно „Свободу", я часто зустрічалася на її сторінках з прізвищем Ірини Гомотюк-Зєлик, нашої відомої малярки з далекого Коннектикат. Приємно було читати все нові звідомлення про її успіх на протязі останніх літ і слідкувати за її постійним мистецьким ростом. Але оце вперше я особисто зустріла її, привітну і таку надзвичайно милу людину.

Це було якраз перед самим відкриттям її першої індивідуальної мистецької виставки у нашому вітряному Чикаґо, яку зорганізував наш 12-ий Відділ Українського Золотого Хреста. Ця виставка мала відбуватися 4-го, 5-го і 6-го травня ц. р. в просторій залі Дому Сеньйорів при 2355 Чикаґо авеню. Майже непомітно ввійшла я на залю і, мов остовпівши, затрималась на порозі. На стінах красувалася вже безліч чудових картин, розвішаних у якомусь дивно гармонійному порядку. Наші жінки Орися Яримович і Іванка Гарасовська з мисткинею і невідлучним прихильником нашого Відділу УЗХ, а особливо мистецтва Остапом Гарасовським, порядкували і розвішували їх за тематикою і естетичним пов'язанням.

Огорнувши залю уважним поглядом, я звернула увагу на пишний яблуневий сад, який немов розцвів перед моїми зачарованими очима. Пригадалось мені щасливе дитинство, і тепле літо на селі біля Бродів у дорогої бабуні, і пишний яблуневий сад, як ось цей, увесь у квітах... Широке поле, метелики і джмелі, і старенька біла бабусина хатка під солом'яною стріхою, та ще й мальви і панські очка біля неї. Як же ж вірно вона цей сад намалювала. Делікатні тони переливаються на пастельових біло-рожевих пелюстках. А тут ще видно деде-де на буйній зеленій траві свіжі сліди моїх босих ноженят, якими я бігала, щоб визбирати всі яблуневі квіти, що їх пострушував пустотливий вітер.

Ні, цього саду мені ніяк не забути! Задумливо розпочала я свою мандрівку від картини до картини і дивувалася, що це з-під кісти оцієї симпатичної і такою талановитої людини вийшли такі прегарні, нагріті теплом сонця і душі мальовничі краєвиди, а також, мов свіжі, овочі і квіти, з яких я хотіла б вирізнити „Мальви", „Маки", „Пеонії", „Калину" та „Виноград" і „Вінок цибулі". Кольорит у неї теплий і живий, без яскравих фарб, немов промовляє до душі. Недаром в американській пресі друкувався цілий ряд вісток про виставки Ірини Гомотюк-Зєлик, які відбувалися кількакратно в ґалеріях американських престижових університетів в стейті Коннектікат. В них професори і знавці мистецтва писали, що її творчість можна порівняти до праць славного Сезана, Якова Ван Русдейла і Кльода Моне, імпресіоніста.

Іду далі, а отара гірських овець немов кличе мене з собою у гірські мандри. Як приємно було б присісти під копицями сіна і вдихнути його свіжий запах. Але затишні місця у лісах і біля гірських потічків, чарівна зелень ніким нескаламученої води і порослого мохом каміння закликають до себе, щоб саме тут сісти і задуматися в отій вимріяній світині спокою, що її не порушує навіть плесо часу. А вода вкрита зеленою ряскою, мов зеленим оксамитом, ненаначе приховує у своїх глибинах якусь велику тайну. Тільки промінчики продираються через гущу дерев і де-не-де грайливо проблискують на її поверхні. Щоб так малювати, треба мати не тільки талант, але й ніжність душі і серця, і велику працьовитість. А вона все це має, і малює те, що бачить.

Прийшов вечір. Велика заля Дому Сеньйорів швидко заповнилась великою кількістю гостей і наступило офіціяльне відкриття всіма очікуваної виставки. Відкрила її голова 12-го Відділу УЗХ Орися Яримович, яка дуже тепло привітала нашу гостю і її мужа д-ра Мирослава В. Зєлика, професора бактеріології у Коннектикатському університеті в Торрінґтоні, Конн., на терені нашого гостинного Чикаго.

Опісля вона передала слово Остапові Гарасовському який коротко розповів про її мистецький шлях і формування, як рівнож згадав про меценатів українського мистецтва на еміґрації, а спеціяльно в нас у Чикаґо. Він підкреслив, що хоч І. Гомотюк-Зєлик вчилася у знаменитого майстра-пейзажиста Михайла Мороза, але в неї домінує її власне поетичне чуття і тому її картини є наскрізь ориґінальні. Він запросив присутніх оглянути виставку і купувати виставлені картини, та на солодку перекуску, яку приготовили наші членкині.

Захоплена виставкою, я стежила за людьми, які з цікавістю і приємністю її оглядали та вирішували, котру з них набути для себе, своїх дітей чи навіть внуків. А було з чого вибрати, бо було біля 60-ти експонатів. Я втішилася, що перед „моїм" яблуневим садом зупинялися всі і, мабуть, так як і я, пригадували собі щасливе дитинство і батьківщину.

Протягом двох наступних днів виставку оглянуло велике число прихильників красного мистецтва, хоч в той самий час відбувалося багато інших громадських імпрез у Чикаґо, включно з літературним вечером Іванни Савицької, що його влаштував 22-ий Відділ СУА. На нашій виставці було продано 30 картин.

Але найбільшою несподіванкою для мисткині були діти, учні „Рідної Школи" в Чикаґо, які під проводом своїх учительок, Люби Маркевич і Олександри Мудрої, цілими клясами приходили на виставку, розглядали її, знайомились з маляркою і розпитували про її мистецтво, гуторили на тему своїх мистецьких зацікавлень та співали для неї пісні.

Треба з гордістю признати, що учителі „Рідної Школи" в Чикаго жваво цікавляться образотворчим мистецтвом і постійно приводять своїх учнів на всі мистецькі виставки, які відбуваються в нашому місті. І це є ще один і як же важливий чинник у правильному вихованні нашої молоді на поселеннях, молоді, яка ніколи не бачила своїма очима України.

Після виставки в неділю ввечері відбулося у нашому Відділі маленьке прийняття для нашої гості і її мужа, де всі весело забавлялися до пізньої години.

Олександра Мудра

Щедрий дар на школу в Чикаґо

На світлині (зліва): о. Володимир Климчук, парох катедри св. о. Миколая, та Владика Іннокентій приймають „великий чек" від д-ра Юліяна Куляса; посередині стоїть сестра Марія, директорка цілоденної школи, в оточенні школярів.

У неділю, 20-го травня ц.р., відбувся великий симфонічний концерт при співучасті Оперного мішаного хору з Торонто, американської симфонічної оркестри та світової слави піяніста-віртуоза Романа Рудницького під організаційним і мистецьким керівництвом диригента Володимира Колесника.

Цей симфонічний концерт був черговим доказом того, що українські музичні твори—опери, концерти, хорові твори світського й релігійного характеру—ні в чому не уступають музичним творам державних націй, і своїми мистецькими вартостями сягають вершин світової музичної культури.

Вже сама увертюра до опери М. Лисенка „Тарас Бульба", виконана симфонічною оркестрою, що складалася із 80 осіб, членів місцевої американської симфонічної оркестри, як і оперний мішаний хор з Торонто дали нам усім передсмак великого духового пиру. У двох наступних точках програми концерту ми мали вийняткову й неповторну нагоду почути й познайомитися із шедеврами української клясичної музики, а саме: Б. Лятошинського „Слов'янський концерт" для фортепіяно з оркестрою та Станислава Людкевича „Кавказ"-кантата-симфонія для мішаного хору та симфонічної оркестри. Для виконання „Слов'янського концерту" був запрошений відомий піяніст Роман Рудницький, який своєю мистецькою віртуозною грою на фортепіяно захоплював навіть тих, що з різних причин не належать до любителів гри на фортепіяно. Р. Рудницький своєю грою на тлі симфонічної оркестри блискуче віддав всі нюанси технічного порядку, глибоко інтерпретуючи всі духові задуми автора.

В другій частині концерту йшла велична героїчна кантата до слів поеми Т. Шевченка „Кавказ". Ця музична композиція С. Людкевича закінчена в 1913 році, вперше була тут поставлена повністю, шкода лише, що цей твір із-за своїх музичних вимог не може ввійти в репертуар наших хорів. Треба подивляти композитора, що зумів так успішно й реально відтворити героїку боротьби кавказьких племен, патріотичний патос, заклики до боротьби, а з другого боку, гострими, саркастичними музичними засобами напятнувати жорстоке російське поневолення.

Цей твір викликає могутнє враження до такої міри, що публіка слухала його у великому мовчазному напруженні, сприймаючи неперможний чар могутнього співу й музики.

У великій мірі успіх концерту треба завдячувати гармонійній співпраці симфонічної оркестри з мішаним хором. Не можна не подивляти американську симфонічну оркестру за те, що в такому короткому часі, маючи лише три проби, зуміла опанувати обширний симфонічний матеріял і передати його без жадних помилок. Тут саме заблистів диригентський хист і талант В. Колесника, про якого самі оркестранти похвально висловлювалися як про досвідченого диригента, який знає, що хоче і вміє видобути потрібну інтерпретацію. А взагалі йому належиться наша вдячність за вміння зорганізувати великі концерти із творів українських корифеїв музики і ознайомлення чужинецького довкілля із скарбами української музики і хорового мистецтва.

Довготривалі і бурхливі оплески численно зібраної української публіки у великому приміщенні „Сивік опера гавз" були виявом зворушення і вдячности за висококультурну мистецьку імпрезу, що була глибоким поклоном Великому Шевченкові у 170-ліття з дня його народження.

Ініціятором і спонзором концерту був І-ий Український Федеральний Щадничий Банк „Певність", президент якого д-р Юліян Куляс на закінчення програми склав щиру подяку виконавцям концерту, зокрема диригентові Володимирові Колесникові, Романові Рудницькому, Оперному хорові з Торонто і його хормайстрові Зиновію Лавришинові, симфонічній оркестрі та її організаторові для цієї імпрези Ірині Квірмбах-Ґаврик, дружині адв. д-ра Тараса Ґаврика, одного із членів дирекції банку. Розкішний кіш квітів був висловим подяки від банку і публіки; інші квіти від місцевого хору „Сурма" та церковного хору „Прометей", які ними вітали хоровий ансамбль з Торонто, як також китиця квітів як подяка банкові від учасників школи.

Вміжчасі разом із д-ром Кулясом на сцену вийшов Владика Іннокентій, за благословенням якого цей концерт відбувався, та директорка школи Сестра Марія, яка, приймаючи чек в сумі 32,000 дол., як чистий прибуток із розпродажу квитків вступу, щиро подякувала дирекції банку „Певність за цю щедру і велику пожертву, що прийшла у відповідний час, коли фінансова допомога необхідна для дальшого існування цієї школи. Вона висловила надію, що цей великий почин банку буде прикладом для всієї громади постійно і жертвенно допомагати школі, якщо хочемо, щоб вона існувала і виховувала українську молодь в українському дусі.

Р. К.

Бібліографія української бібліографії на еміґрації (1920-1980)

Від 1981 року при осередку Бібліографії Волині у Блумінґтоні, Індіяна, відкрито серію „культура українського слова", на згадку про три бібліографічні статті в „Ізборніку Святослава" Київ, 1073 року. Цей збірник не був ориґінальним, а перекладом з болгарської мови на мову Києва того часу. Але сама поява ізборніка, його переклад, рукописна праця та присвята князеві Святославові, що згодом став монархом Руси-України, забов'язує нас творчою силою українського духу вважати три статті за бібліографічний первісток, а поміщені в збірнику 384 статті—за першу енциклопедію в Україні, звідси взято й думку про „культуру українського слова".

З вищеназваної серії на протязі 1981-1984 рр. опубліковано офсетом сім бібліографічних назв по 50-70 примірників і вислано за передплатою до слов'янських відділів при більших університетах Америки і Канади. Черґова праця запланована п. з. „Українська бібліографія закордоном—збереження в Америці й Канаді, 1920-1980" (?). До уваги братиметься . індивідуальні та організовані заходи студій українського „бібліо" українською еміґрацією в Чехо-Словаччині, Америці та Канаді. Окремий розділ бібліографій закордоном до 1920 року можна уважати індивідуальними зусиллями або спонтанним виникненням. Цей розділ виповнить бібліографічний список подорожів та описів українських земель чужими, сусідськими та своїми дослідниками.

Розділ „Творчі сили української бібліографії" називатиме нам співучасних авторів, що писали статті, складали списки та суцільні праці предмету—суто „бібліографії українських бібліографій", себто праць, що чимось описують українські друки, почавши від одноаркушевих оповісток, називаючи статті, брошури, монографії тощо.

Бібліографічні статті у збірниках треба виділити і назвати автора та подати відклик до праці, в якій вони були друковані. Автор, назва твору, місце й рік видання та сторінки-головні дані відклику. Не забувати про томи, числа випуски тощо, коли ними значиться данний твір.

Автори одноразових творів, або ті, що вже відійшли від нас, будуть поміщені альфабетично спільно для Америки і Канади. Окремий розділ плянується відкрити для товариств, установ, видавництв тощо, якщо на це дозволять матеріяли.

Дотепер вислано коло 20 запитників на відоми нам адреси, але це покриває лише частину працівників даного предмету. Імена значної частини працівників нам відомі, але не відомі їх адреси.

Прохаємо усіх, до кого відноситься наше звернення, подати нам повний список своїх публікованих праць, включно зі статтями, а ми виберемо суто бібліографічні назви. Прохаємо не подавати рецензій, бо вони відносяться до рецензованих творів. Бажані дані спрямовувати до: Bibliography, 307 N. Overhill Dr., Bloomington, IN. 47401. USA.

Максим Бойко

В ЛОНДОНІ ЗНАЙДЕНО зовсім припадково скриньку із писаннями Джорджа Орвелла з часів Другої світової війни, які пропали перед 40 роками. Серед писань є також 250 листів і багато переробок відомих новель европейських авторів, які він використовував до своїх авдицій в радіо Бі-Бі-Сі, де він також коментував воєнні події. Загублені манускрипти знайшов бібліофіл Вілліям Вест, який веде досліди в Бі-Бі-Сі про т.зв. „підставове англійське" — штучну англійську мову, що була опісля взором для жарґону, який Дж. Орвелл вжив у своєму славному творі „1984".

ПІКНІК ПАРОХІЇ СВ. МИХАЇЛА В БАЛТИМОРІ

Балтимор, Мд. — В неділю, 24-го червня ц.р., від год. 1-ої по полудні до 9-ої вечора, тут на площі Вераєті клюбу відбудеться пікнік парафії св. Михаїла. У програмі: гри і забави для дітей, басейн до купання, смачний буфет, розгривки, дохід з яких призначений на будівельний фонд нової церкви, забава з танцями під звуки оркестри „Спомин". Вступи: 2 доляри від особи, діти до 14-го року життя безплатно.

ЗААРАНЖОВАНИЙ, А НЕ ЗААРЕШТОВАНИЙ

У передовій п. з. „Політика 'Зраненого медведя' („Свобода", ч. 12 з 14-го червня ц.р.) треба читати: „'Тайм' говорить, що ввесь закордонний дипломатичний корпус у Москві не має сумніву, що це був зааранжований і вирежисерований напад з доручення совєтських властей".

Ансамбль...

(Закінчення зі стор. 1)

Танцювальний ансамбль „Волошки" в „Гопаку".

16-го червня, в 7-ій год. вечора у залі Northeast High School, Cattman і Algon вулиці у Філядельфії.

„Волошки" мають чим дати глядачам мистецьку насолоду. Виступатимуть вони з новими танцями, новою музикою, новими строями, бо, крім київських і гуцульських, вони збагатилися лемківськими до лемківського танку, хореографії Роми Прийми-Богачевської; бойківськими — для танку „Бойківські забави", хореограф Микола Жуковин; буковинськими — танок „На галявині". Крім цих, „Волошки" виведуть низку танків хореографії Зої Граур-Корсун, Маркіяна Комічна, Олександра Граура, Софії Януш і Павла Тараса.

Додатковою атракцією концерту буде естрадна співачка Катря Оранська-Петик, який акомпаньоватиме Юрій Фурда. В репертуарі співачки — народні й сучасні українські пісні та кілька пісень Володимира Івасюка.

Заснований в 1972 році Зоєю Граур-Корсун ансамбль „Волошки", у числі 24-ох танцюристів і танцюристок, віком від 16-ти до 30-ти років, переважно студіююча молодь, вже понад 12 років плекає рідку культуру поміж молоддю, що запально і з любов'ю до своєї української спадщини вивчає і показує народні танці, популяризуючи їх серед наших співгромадян. На протязі року двічі щотижня відбуваються тригодинні проби ансамблю. Крім того, щороку влаштовується однотижневий „воркшоп", під час якого вчителі й хореографи розучують новий різноманітний репертуар. Танцюристи ж бо не задовільняються досягненими успіхами, а змагають до нових висот.

Крім самостійних концертів, на протязі всього свого існування „Волошки" збагачували своїми виступами численні фестивалі, пікніки, бенкети чи інші імпрези, відгукуючись на потреби громади.

І ось тепер, сказали гості „Свободи", — ансамбль наш потребує допомоги української громадськости. Ці молоді люди, що так завзято та щиро працюють на полі танцювального мистецтва, очікують численної участи української громади на своєму концерті 16-го червня. Кожний з українців, що прийде, може привести кількох американських приятелів, знайомих, сусідів. „Волошківці" — ці молоді амбасадори української культури — вірять в те, що громада відгукнеться, вірна кличові „Лицем до молоді!", і своєю участю допоможе зміцнити захитаний фінансовий ґрунт ансамблю і цим забезпечить існування „Волошків" у майбутньому.

Квитки на концерт можна придбати у танцюристів, їх батьків, і в більшості українських крамниць Філядельфії.

✝

По довшій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами помер у Кракові в Польщі в дні 25-го травня 1984 р.

бл. п. мґр.

ЛАВРО ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ

АДВОКАТ у КРАКОВІ

Покійний народився у Львові 18-го вересня 1910 року. Він був похований із греко-католицької парохії св. Катерини в Кракові в дні 28-го травня 1984 р., залишивши по собі у глибокім смутку дружину ЙОЛЯНТУ з дому ПАРЧЕВСЬКА, та синів із першого подружжя КОРНЕЛІЯ і ПАВЛА.

Із невимовним смутком і жалем повідомляємо про це всю Родину, Приятелів і Знайомих.

ЮРІЙ — брат
ВЕРОНІКА — братова

В СЬОМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого МУЖА, БАТЬКА та ДІДУНЯ

бл. п.

ВАСИЛЯ КУЗЬМИ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у вівторок, 19-го червня 1984 р., о год. 8:30 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:

дружина — НАДІЯ
з ДІТЬМИ та ВНУКАМИ

✝

У глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що дня 12-го червня 1984 р. упокоївся в Бозі наш Найдорожчий ЧОЛОВІК І ТАТО

бл. п.

МИХАЙЛО МАЛКУШ

народжений у Галичині 1-го березня 1922 р.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 15-го червня 1984 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Drago, 43-10 30 Ave., L.I.C., N.Y.

ПОХОРОН в суботу, 16-го червня 1984 р. з церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., о год. 9-ій ранку на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Горем прибиті:

дружина — ДЖОСЕФІНА
діти — АНГЕЛІТА й ІВАН

✝

У глибокому смутку повідомляємо, що 13-го червня 1984 року, з волі Всевишнього відійшла у Вічність по довгій і важкій недузі на 83-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ І СЕСТРА

бл. п.

ЕМІЛІЯ ДЕМЯНЧУК

з дому ГАЛУЩИНСЬКА

ПАНАХИДА буде відслужена в п'ятницю, 15-го червня 1984 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Hines Rinoldi, 11800 New Hempshire Avenue, Silver Spring, Md.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ відбудеться в суботу, 16-го червня 1984 р., о год. 9-ій ранку в церкві Пресв. Родини у Вашінгтоні, Д. К. і звідти похорон на українському православному цвинтарі св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

доньк — ЯРОСЛАВА ПАЦЛАВСЬКА з мужем
донька — ОКСАНА МЕЛЬНИКОВИЧ з родиною
син — ЛЮБОМИР
сестра — ІВАННА ГРИНЕВИЧ з дітьми
сестра — КАЗИМИРА ЛОҐУШ з родиною
сестра — МАРІЯ ТЕСЛЯ з дітьми
брат — ТЕОФІЛЬ з дітьми

✝

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що в середу, 13-го червня 1984 року, на 73-му році життя, несподівано, з Волі Всевишнього відійшов до Вічности наш Улюблений МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО

бл. п.

АНДРІЙ СВОРАК

народжений 3-го листопада 1910 року в с. Підпечари, пов. Станиславів, Україна

ПАРАСТАС буде відправлений в п'ятницю, 15-го червня 1984 року, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 16-го червня 1984 р. з церкви св. Юра, о год. 9:30 р. на кладовище Ґейт оф Гевен.

Горем прибиті:

дружина — АНАСТАЗІЯ
син — ВОЛОДИМИР
донька — ОЛЬГА з мужем д-ром ЮЛІЯНОМ ҐНОЄМ і донями ЛЕСЕЮ І ЛІДОЮ
Ближча і дальша Родина в Україні

Українське Спортово-Виховне Товариство „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж.

з великим сумом повідомляє Членів і Прихильників Т-ва та Українське Громадянство, що 6-го червня 1984 року, на 89-му році життя, упокоїлася в Бозі

✝

св. п.

АВГУСТИНА ХОМОВА

щира і віддана прихильниця, добродійка січової молоді, організаторка стипендій для учасників Спортової Школи, ініціяторка розвагових імпрез і зустрічей спортового юнацтва на Оселі УБС „Верховина".

Учасниця Визвольної Боротьби 1917-1921 рр., чолова діячка ряду добродійних і молодечих організацій в Україні і ЗСА.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

•

Опечаленій Родині складаємо вислови глибокого співчуття.

УПРАВА УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Замість квітів на могилу Покійної, складаємо пожертву 100.00 дол. на СИРОТИНЦІ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ.

✝

Ділимося болючою вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 12-го червня 1984 року відійшла у Вічність на 71-му році життя, народжена у Липівцях, пов. Перемишляни, Україна наша Предобра, Найдорожча ДРУЖИНА, СЕСТРА, БРАТАНИЦЯ І НЯНЯ

бл. п.

МАРІЯ ПАНЧУК

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 15-го червня 1984 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юньйон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 16-го червня 1984 р., о год. 8:30 ранку з того ж заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Печаллю прибиті:

муж — РОМАН
вихованка — ДЗВІНКА ВИТАНОВИЧ з дітьми ІГОРЕМ І КСЕНЕЮ
братанич — ПЕТРО ПАНЧУК
Родина ВИТАНОВИЧІВ, Родина ГАЛІБЕЇВ
Ближча і дальша Родина в Україні, Америці і Канаді

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Давні...

(Закінчення зі стор. 2)

пов'язкою й полоскотала мене під „мишкою".

Лоскотів я боявся гірше совєтської власти. Ну й не витримав. Мене „фріци" обступили й погнали в Німеччину. Просидів за дротами до закінчення війни. Прийшли американці і силою відправили в Америку. А тут — не батьківщина трудящих! капіталістичне знущання, безробіття, гонка озброєнь взагалі — криза. Прихильників миру переслідують, запроторюють у тюрму, та холодну Аляску...

...може б тобі, Грицю, хустку вислати, або джінси? ..У мене тут „блат" (знайомство) в конторі крамниці... Бо без „блату" нічого в Америці дістати не можна.

Тобі повезло, Грицю! Привіт Константинові Чортенкові! Він також здається, з нашої дивізії?..

Засумуй...

(Продовження зі с 2)

ценко, Леонтович, Кошиць, Яциневич і Козицький, а пізніше Гайворонський і Людкевич. Крім своїх власних церковних творів працювали й далі працюють над хоровими обробками напівів київських, галицьких і закарпатських: Гнатишин, Федорів, Маценко, Мальований, Заяць, Яременко й інші. У наших прекрасних святинях повинні лунати пісні цих синів нашого народу поруч клясиків Бортнянського, Веделя, Березовського і Дехтярева. (Хори, які скоро заучують, повинні подумати над підготовою цілих Служб Божих одного композитора, бо тоді затримується один стиль. Не маючи супроводу, такі повні Літургії одного автора уникнули б часто подання тональности, яке здержує спонтанність і розтягає відправу).

А майбутнє? Чи будемо мати своїх Пендерецьких? Він же у комуністичній Польщі написав Службу Божу і інші релігійні твори в сучасній музичній мові, в мові XX століття і, як другий великий син, приніс своєму народові всесвітню славу. А якщо такі знайдуться, чи ми будемо гідні привітати їхні праці, чи далі співатимемо „москаликів", бо для нас це все „знайоме"? Чи не залишимося й надалі тими „малоросами", які „старшому братові" низенько вклонялися?

На протязі минулого року наша зорганізована громада вшановувала жертви Великого Голоду — Українського голокосту, а заразом інформувала світ про жорстокість комуністичного режиму супроти українців. А що робила царська Москва? Хто заслав Шевченка на Сибір? Хто видав укази і забороняв вживати українську мову? Чи не духовість народу, віра, мова, традиції і музика відрізняє нас від інших? Цю духовість поборювала Москва так само 100 років тому як і тепер.

Час найвищий, щоб ми вичистили з наших церков Москву, яка завжди намагалася знищити нашу відокремленість. Не зустрічаймо наше 1000-ліття з засміченою хатою! Будьмо послідовні і не висуваймо тих, які зневажали і зневажають нас і наші культурні надбання, а пошануймо своїх творців і себе.

Із дій Комітету проти совєтських свідчень

Упродовж весняного сезону 1984 року Комітет проти совєтських свідчень повів зосереджену акцію в напрямі здобуття фондів на покриття стотисячних коштів оборони І. Дем'янюка, який у висліді пофальшованого совєтського документу й неправильного засуду, знайшовся перед загрозою депортації чи до СССР, чи до видачі на суд в Ізраїлі.

Щоб належно і всесторонньо висвітлити справу пофальшованого совєтського документу, що був доставлений совєтськими чинниками та який відіграв ключеву ролю у судовому процесі І. Дем'янюка, обороні доводиться зводити нерівну й затяжну боротьбу, яка потягає за собою неймовірно великі кошти. Як недавно писав про це у пресі видатний поет-дисидент Святослав Караванський, справа заторкає не лише безпідставно обвинуваченого, це справа всіх! Ідеться тут про встановлення прецеденту: чи можна у вільній країні, де громадянські й людські права індивіда втішаються повною свободою, засудити невинну людину на підставі зфальшованого документу? Тому очі загалу пильно звернені на дальший хід цієї справи.

Щоб здобути конечні фонди на покриття коштів правної борони, Комітет проти совєтських свідчень влаштував 3-го березня ц.р. у Свято-Володимирській залі в Клівленді, Огайо, доходову імпрезу у формі вечері-бенкету. Українська православна парафія св. Володимира яка від самого початку так пильно займається допомогою в цьому відношенні, відступила залю на цю імпрезу й активно допомогла у розпродажі квитків.

Програму вечора, в якому численну участь взяло громадянство Клівленду, розпочав молитвою настоятель о. митр. прот. Степан Ганкевич. Функцію тостмайстра виконував голова Комітету інж. Юрій Самійленко, який на вступі склав щиру подяку отцю настоятелеві й парафіяльному проводові за постійну моральну і фінансову допомогу. Після благословення трапези, що його довершив о. С. Ганкевич, та після спільної вечері, яку безкоштовно приготовили пані з Свято-Володимирської парафії, слідувала коротка мистецька частина. У першій точці виступила піяністка Марта Самійленко, яка виконала твір М. Филипенка. Згодом виступив молодий виконавець Петро Шокалюк, який у супроводі гітари гарно виконав три народні пісні.

Після мистецької частини Ю. Самійленко передав короткі інформації з праці Комітету й попросив до слова адвокатів-оборонців, Марка О'Коннора й Джана Ґилла. Вони поінформували присутніх про хід справи. Марк О'Коннор повідомив, що йдуть апеляції в справі судді Ф. Баттісті, бо йдеться про тенденційність, односторонність, а то й ворожість цього судді, який сам знаходиться під інвестигацією. Адвокат Джан Ґилл у своєму слові зупинився над справою фальсифікату совєтського документу і вияснив, у який спосіб спеціялісти прийшли до однозгідного висновку, що документ спрепарований і підроблений.

Опісля містоголова комітету звернув увагу громадянства на неохідну потребу одностайного протесту громади в цій справі та до поширення оборонних акцій з боку всіх етнічних груп, щоб довести до широко зорганізованої протестної маніфестації у Вашінгтоні проти вживання совєтських свідчень і документів на форумі американських судів. Потім референт фінансів Комітету В. Німилович подав короткий звіт про стан фінансів і дальші потреби покриття коштів.

17-го квітня ц.р. відбулась тут у католицькому університеті Джан Керролл доповідь голови Жидівсько-Українського Товариства Якова Сусленського, який по лінії Товариства прибув з Ізраїля до ЗСА на відвідини українських громад у товаристві молодого українсько-жидівського поета Юрія Пустовойтова. Програму вечора відкрив директор Совєтознавчого Інституту при згаданому університеті, проф. д-р Михайло Пап, який привітав гостей і попросив доповідача до слова.

Яків Сусленський насвітлив проблеми українського й жидівського народів під цю пору, для дальшого існування яких російський шовінізм становить неабияку загрозу. Імперська політика червоної Москви спрямована не тільки проти українців, але й проти жидів. Із постанням в СССР офіційного т. зв. „антисіоністичного комітету" ця політика набрала зовсім виразної цілеспрямованости, тому обидва народи мусять шукати шляхів співпраці, забувши історичні порізнення, та прямувати до спільної боротьби проти спільного ворога. Це добре розуміють дисиденти обох тих національностей в СССР, які в умовинах совєтських тюрм і концтаборів взаємно себе піддержують і допомагають. У наших умовинах таке наближення пропагує Жидівсько-Українське Товариство, що його він очолює. У свою чергу, зрозуміли це також совєтські чинники. Щоб розбити заходи спільного порозуміння обох народів, вони придумали найновішу провокацію у формі судових процесів т. зв. „воєнних злочинців" у ЗСА, доставляючи для цього спрепаровану ними „документацію" проти громадян ЗСА східньоевропейського походження, серед яких українці відіграють чільну ролю. Ціль того пляну ясна — розпалити між обома спільнотами взаємну ворожнечу, замість порозуміння і співпраці. Сліди цього вже наглядні, і Я. Сусленський стверджує, що серед української громади у ЗСА існує дуже сильне обурення з приводу тих судів. Товариство, яке він очолює, і він сам строго противляться тим судам та методам, які при тому стосується. Як приклад, навів він справу українця Івана Стебельського, який став прицілом такої провокації. У його справі Я. Сусленський інтервеніював і добився успіху, одначе, лист, який Я. Сусленський написав до „ловця воєнних злочинців" С. Візенталя, що активно заанґажувався у провокації проти І. Стебельського, і досі залишився без відповіді, ставлячи під поважний сумнів засоби й методи С. Візенталя. Після доповіді відбулась дискусія, в якій заторкнено різні проблеми українсько-жидівських взаємин.

Згодом представники Комітету проти совєтських свідчень відбули зустрічі із Я. Сусленським і Ю. Пустовойтовим та передали їм деякі матеріяли, зокрема докази, що переданий совєтськими чинниками документ І. Дем'янюка пофальшовний.

В останній хвилині, коли пишемо ці рядки, прийшла потрясаюча вістка; що місцевий іміґраційний суддя Адольф Анджеллілі, перед яким у березні 1984 року відбувався іміґраційний суд І. Дем'янюка, вирішив депортувати його до СССР. Очевидно, ця вістка зрушила цілу спільноту, яка мусить зайняти до цього одностайну, тверду поставу. Оборона робить заходи негайного відклику до вищого іміґраційного суду, а Комітет робить приспішені старання для здобуття додаткових 40,000 дол. на покриття коштів цього відклику. Організується протестне віче й протестні демонстрації, як також масові протестні листи й петиції до судових і урядових чинників ЗСА з приводу цього нелюдського вироку. Комітет закликає всі наші організації, установи і все громадянство включитись активно в цю акцію.

Листування і пожертви на оборонну акцію слід висилати на адресу: Комітет проти совєтських свідчень в американських судах CAUSE, P.O. Box 29058, Cleveland, Ohio 44129.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСО „Тризуб" - Ерцгебірґе СК 2:0

У неділю, 13-го травня ц.р., на площі в Горшемі „Тризуб" переміг одного із своїх конкурентів на чемпіонат ліґи, здобувши дві точки і дальше ведення у показнику табелі ігор. Ерцгебірґе — це добре зіграна німецька дружина, яка в грах за чашу Девара у фіналі східньої Пенсильванії елімінувала нашу дружину вислідом 1:0. Цей фактор як і однакова кількість точок в ліґових першенствах, спричинилися до особливої завзятости та емоцій, що їх проявили обидві дружини. У висліді цього суддя був змушений подиктувати аж три карні стріли, два у ворота німців, а один до „Тризуба", який наш воротар оборонив. Перший карний стріл на ворота гостей виявився не точним, м'яч з нього пролетів понад поперечку. З другого стрілу Насер здобув ведення 1;0. Кілька хвилин перед закінченням цієї зустрічі напасник „Тризуба" усталив вислід 2:0.

В попередніх ліґових змаганнях весняної рунди „Тризуб" здобув такі вислідии: переміг „Джамейка" СК 3:0; „Факсчейс" 3:0; „Фенікс" СК 7:1, та зазнав поразки з Джермен Гангеріянс 2:3 і „Баєрн" СК 2:4.

До закінчення сезону „Тризубові" залишилося ще дві гри, з „Данубією" і „Інтером", в яких нашій дружині для здобуття чемпіонату треба виграти три точки. Друга дружина „Тризуба" досі відбула 13-ть змагань, з яких виграла 10, ремісувала одні і зазнала дві поразки. Маючи на своєму конто 21 точку, наша резерва теж займає чолову позицію і має можливість здобути першенство своєї дивізії.

По закінченні календарних ігор „Юнайтед Сакер Ліґ оф Пенсильванія", в якій виступають дружини „Тризуба", відбудуться святкування 25-річчя тієї ліґи, на бенкеті яких будуть вручені чемпіонські нагороди дружинам переможцям. Провідники обидвох дружин „Тризуба", А. Харенко і М. Юрчак, стараються, щоб нагороди одержали ці наші дружини.

М. Субтельний

СК СУМ „Крила" — „Вінґед Булл" СК 1:1

У чергових змаганнях за чемпіонат „Мейджор Дивізії" Національної Ліґи Чикаго, що відбулися у неділю, 20-го травня ц.р., перша дружина „Крил" закінчила внічию 1:1 з сильним асирійським клюбом, минулорічним першуном „Вінґед Булл".

Як і в ряді попередніх виступів, слабо показав себе напад нашої дружини, який змарнував щонайменше чотири нагоди для здобуття голів. Єдиного ґоля для „Крил" стрілив Павло Куляс з карного копу. Цим разом теж слабо заграла лінія помочі. Майже на протязі цілої другої половини гра проходила на половині „Крил", і тільки завдяки енерґійній обороні та солідним акціям воротаря Яра Дахнівського наша дружина виборола ремісовий вислід. Єдиного ґоля суперники здобули з карного стрілу. В останніх чотирьох змаганнях у ворота „Крил" впало три ґолі, і усі з карних стрілів. У показнику табелі ігор у своїй дивізії „Крила" займають чолову позицію, маючи одну точку в запасі над „Вінґед Булл".

Мирон Дахнівський

УСК Ню Йорк — „Рапід" СК 2:2

Цими змаганнями перша дружина УСК закінчила свій ліґовий сезон у другій дивізії Космополітальної Ліґи, в якій остаточно зайняла третє місце. Звітова зустріч пройшла в неділю, 20-го травня ц.р., і в ній наша дружина двократно вела — напочатку 1:0, що його здобув Мартінез, а пізніше 2:1, коли ще перед перервою Нюґоф головою вмістив м'яч у сітку воріт австріяків. Після перерви суперники пожвавили свої акції, завдяки яким в одній зуміли здобути бажаного ґоля і цим самим здобули одну точку. До закінчення цьогорічного сезону нашій дружині залишилися чверть фінальні змагання за ліґову чашу, від висліду яких залежатиме, чи наша дружина дійде до півфіналу.

У суботу 16-го червня ц.р. наша дружина візьме участь в турнірі Українського Фестивалю в Голмдейлі, Ню Джерзі, в якому минулого року вийшла першуном. Провід ланки вже започаткував реорганізацію своїх дружин, у складі яких в наступному сезоні виступатиме значне число футболістів українського походження. Саме в такому складі виступить перша дружина УСК на великому Ювілейному турнірі УСВТ „Чорноморська Січ", який відбудеться з участю найкращих українських команд із ЗСА і Канади 1-го, 2-го, 3-го вересня ц.р., на площах оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н.Й.

С.К.

Київська гаківкова дружина „Сокіл" закінчила сезон на п'ятому місці

Відбувши усі 44 змагання за першенство вищої гаківкової ліґи СССР, київський „Сокіл" здобув 20 перемог, закінчив ремісом 6-ть і зазнав 18 поразок. Маючи на своєму конто 156:142 відношення ґолів в кінцевому показнику табелі ігор, „Сокіл" зайняв п'яте місце. Перше місце здобула дружина ЦСКА (Армія), у складі якої, як відомо, виступає збірна СССР.

Успішні виступи в Україні збірної відбиванки ЗСА

Від 8-го до 13-го травня ц.р. в Харкові відбулися чотири товариські змагання між збірними СССР і Америки, в яких збірна ЗСА здобула чотири перемоги. Ці сенсаційні перемоги збірна ЗСА здобула в такому складі: Поверс, Берзінс, Дворак, Бак, Тіммонс, Кіралі, Валді, Дувеліюс, Сандерленд й Бланчард. У своїй замітці в київській „Спортовій Газеті" кореспондент В. Лисянський відзначив чолового стинача С. Тіммонса, дефензивних змагунів А. Берзінса і К. Кіралі та (205-сантиметрового) К. Бака. Дуже добре грав Д. Дворак. Тренером збірної є Даґ Бил.

Останні висліди ігор українських дружин

Київське „Динамо" зустріло у себе вдома одеський клюб „Чорноморець", з яким зазнало поразки вислідом 1:2. Переможні ґолі для „Чорноморця" здобули: Пасулько і Бєланів, почесного ґоля для киівлян — Заваров. Ци змаганням приглядалося 21,500 осіб.

Донецький „Шахтар" зустрів у себе вдома минулорічного чемпіона вищої ліґи СССР, Дніпропетровське „Дніпро", і цим разом при участі 33,750 глядачів переміг вислідом 4:2. Ґолі для Донецька стрілили Ященко 2, Юрченко і Акименко; для „Дніпра" — Литовченко і Серебрянський.

Харківский „Металіст" відбув поїздку до столиці Грузії Тбілісі, де при участі 47,750 глядачів зазнав поразки 0:1.

(от)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА СОХА, член УНС Відд. 239-го ім. св. Юрія у Філядельфії, Па., померла 9-го березня 1984 року на 77-му році життя. Нар. 1907 року на Україні. Членом УНС стала 1930 року. Залишила в смутку синів Йосифа, Михайла і Рішарда з дружинами, семеро внуків і дальшу і ближчу родину. Похорон відбувся 13-го березня 1984 року на цвинтарі Пречистої Діви Марії в Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
В. Винницький, секр.

ІВАН МІЛЯН, член УНС Відд. 243-го ім. св. Михайла в Чикаго, Ілл., помер 5-го березня 1984 року на 77-му році життя. Нар. 1907 року в Україні. Членом УНС став 1925 року. Залишив у смутку дружину Антонетту. Похорон відбувся 7-го березня 1984 року на цвинтарі Елмвуд в Рівер Ґров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Турчиновський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 24-го ЧЕРВНЯ 1984 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Йосафата, зі звичайним порядком нарад. Вкладки можна вплачувати вже від 1:30 в тім самім приміщенні. Просимо чл. прибути. — Ст. Васьків, предс., Ст. Мартинюк, кас., Ст. Приймак, фін. секр.